

BARANYAI

125 FT

Civil Körkép

REGIONÁLIS KÖZÖSSÉGI LAP

III. ÉVFOLYAM - 1. SZÁM

JANUÁR

A Civil Közösségek Háza közvetítésével

PÁLYÁZATKÉSZÍTÉS ÉS PROJEKT MENEDZSELÉS

Sokan, sokféleképpen írnak manapság pályázatot. Amiben munkamódszereink különböznek, azok az alábbiak, modulokra bontva:

I. modul

- Projektötlet felvetése – igények és lehetőségek elemzése;
- Döntés a projektről, partnerek, szakemberek bevonásával;
- Pályázat elkészítése, a szükséges dokumentumok beszerzése határidőre;
- Folyamatos kapcsolattartás a kiíróval;
- Kifogástalan tartalmi – formai dokumentáció beadása;

II. modul

- Szerződéskötés előkészítése;
- A projekt menedzselése;
- A programban résztvevő szakemberek felkészítése – képzése;
- Monitorozás;
- A projekt folyamán fellépő negatív anomáliák kiküszöbölése, korrekciók;
- Beszámolók elkészítése;
- Kapcsolattartás a kiíróval;

III. modul

- A projekt zárása, az eredmények számszerűsítése, értékelése;
- Az összegző beszámoló elkészítése;
- A fenntarthatóság vizsgálata;
- Újabb fejlesztések – beruházások előkészítése, források felkutatása;

HR MENEDZSELÉS

Tapasztalataink szerint a cégek, szervezetek jelentős része – függetlenül a nagyságuktól – viszonylag kevés figyelmet fordít az emberi erőforrás optimalizálására. Sokak számára a problémakör csak munkaügyi – személyügyi kérdéskörre szűkül le. Hiba ez akkor is, ha úgy érezzük – jelenleg túlkínálat van a munkaerőpiacon, tehát van kiből válogatni.

A XXI. sz. vállalatai (szervezeti) fejlődésének talán legnagyobb kihívása: miként képes kiaknázni a dolgozóiban rejlő értékeket, hogyan tudja hatékonyabb – innovatívabb munkavégzésre ösztönözni őket, mivel képes azt az „elégedettségi” egyensúlyt megteremteni cégen belül, amivel versenyképessé válik és ezáltal üzleti eredménye növekszik.

Ha ez érdekes lehet az Ön számára is, az alábbi szolgáltatásaink közül választhat:

- HR tanácsadás;
- Az aktuális humán erőforrás állapotának, hatékonyságának, megfelelőségének vizsgálata;
- Szükségletek, igények felmérése a munkáltató–munkavállaló szempontjainak figyelembe vételével;
- Javaslatok a szervezetfejlesztésre, átalakításra;
- HR. fejlesztési terv kidolgozása a vállalati operatív és stratégiai célok ismeretében;
- Munkaerő toborzás – kiválasztás;
- Munkakör elemzés, munkaköri leírások elkészítése, meglévők aktualizálása;
- Új, hatékonyabb foglalkoztatási struktúra kialakítása, munkaerő-gazdálkodási program bevezetése, hatékonyságnövelés;
- Munkatársi teljesítményértékelő rendszerek kidolgozása;
- Külső források bevonása;
- Képzések – tréningek lebonyolítása;
- Monitoring, eredmények mérése, kimutatása.

AKKREDITÁCIÓ

Az alábbi szolgáltatásokat nyújtjuk a megváltozott munkaképességű embereket foglalkoztató, vagy foglalkoztatni szándékozó munkáltatóknak:

- rehabilitációs szaktanácsadás;
- akkreditációs eljárás lebonyolítása;
- források bevonása a foglalkoztatásba;
- innovatív – modellkísérleti programok megvalósítása;
- képzések, tréningek;
- állami – üzleti – és nonprofit együttműködés menedzselése a megváltozott munkaképességűek rehabilitációja és tartós foglalkoztatása érdekében.

Érdeklődni: 7624 Pécs, Szent István tér 17.

Telefon: +36-72/215-543 • Telefon/Fax: +36-72/315 679

E-mail: nevhaz@t-online.hu

JELES NAPOK

Jeles napokról álmodom

4

IDŐMOZAIK

„...a valódi látványt jelző kürtszó”

5

KULTÚRA„...és a jó Isten, amit csak tesz,
azt mind a mi javunkra teszi.”

Magyar Kultúra Napja

8

8

VÁROS-SZEMLE

Séta a téren

9

KÖZELRŐL

Szemem fénye

10

CIVIL KREATÍV

Róka-komaságba

12

SZERINTEM

A kórházprivatizációról...

14

**A SZOCIÁLPOLITIKAI
TANÁCSOKRÓL**

15

PÁLYÁZATI AJÁNLÓ

16

Múlt és jelen

Új évet írunk. Új remények, új fogadkozások, új lehetőségek... és egy megújult hely: a Szent István tér 17.

„A HÁZ, ahova mindig jó bejönni”. Másoktól hallottam, és szerintem is így van. 15 éve már, hogy ide járok, de soha nem volt olyan nap, hogy ne örömmel léptem volna be a nyikorgós kapun. Hogy miért? Talán az ódon falak vará-

zsa hatott így rám? Vagy a fatüzeléses kazánok utánozhatatlan füstös illata és bűgása? A stukkós mennyezet megkopott indái? A csodás faragott fakorlát? Az elvadult kert? Nem tudom, de érezhetően, sokszor kézzelfoghatóan átjárta a házat a „szellem”, sőt „szellemiség”.

S ezt az idejárók is mondták, mondják.

Ott, ahol a háznak lelket osztogattak, ennek a kis barokk palotának nagy maroknyi jutott.

2007-től új időszámítás kezdődik a HÁZ életében. Részesen lehetett annak a nagyszerű vállalkozásnak, amely főként az ókereszténység korában épült emlékeket volt hivatott bemutatni. Hogy mégis miért kerülhetett be ebbe a körbe ez a ház? Talán a közelsége miatt, s mert megérdemelte már nagyon, hogy jót tegyenek vele. Ennél fogva 2007-től helyet kap az épületben az a funkció is, amelynek a megújulását köszönheti. Gazdagodik, gyarapodik, s ezzel mi is csak gazdagodhatunk. Eddig is sokan jártak a Házba, ezek után – remélem – még többen.

A hely nyitott. Várja a csoportokat, kiállításokat, a hagyományos és az újszerű művészeti megnyilvánulásokat, a baráti találkozókat, a kórusmuzsika termeket betöltő visszhangját, időseket, fiatalokat... egyszóval: embereket. Embereket, akik étellel töltik meg a most még üres tereket, hogy leülhessenek, beszélgethessenek, tanulhassanak. Akik táncolnak, festenek, fotóznak, vagy énekelnek. Nekik öltözött új ruhába a HÁZ. Nekünk.

Sokan a szülőházukról, iskolájukról írnak ilyen szeretettel. Én a munkahe-lyemről.

A lap megjelenését támogatja:

*Paksi Atomerőmű
K&H Bank*

**A lap megjelenését
támogatja:**

Nemzeti Civil Alapprogram

Soros Alapítvány –
Trust Fund for CEE

Szociális és Munkaügyi
Minisztérium –

Társadalmi Párbeszéd és
Civil Kapcsolatok Főosztály

BARANYAI *Civil Korzó*

NEVELŐK HÁZA EGYESÜLET

Baranyai közösségi lap

Megjelenik havonta

Kiadja: a Nevelők Háza Egyesület (7624 Pécs, Szent István tér 17.)

Felelős kiadó: Vincze Csilla

Főszerkesztő: Hajnal Zsolt

Szerkesztőség: 7624 Pécs, Szent István tér 17.

Telefon: (72) 215-543 • Telefon/fax: (72) 315-679

Web: www.civilhaz-pecs.hu, E-mail: civilkorzo@civilhaz-pecs.hu

Munkatársak: Dandé István, Egyedné Megyesi-Schwartz Éva, Fenyvesi Kristóf,
dr. Kanizsai Péter, Kiss Gergely, Prucsiné Fűri Ildikó, Pusch Gizella,

Tálos András, Tóth Krisztina, V. Tarr Judit

Fotó: Nedjalkov Iván

Tördelés, nyomdai előkészítés:

Edenscript Kft., Cser Valér – 72/227-350 – 30/500-84-13

www.edenscript.hu • info@edenscript.hu

Nyomdai munkálatok: G&G Nyomda Kft.

Nyilvántartásba vételi szám: 2.9.1/1037-1/2005

ISSN 1787-9728

IMPRESSZUM

Jeles napokról álmodom

„Adjon Isten minden jót
Ez új esztendőben.
Fehér kenyér dagadjon
Fűzfa tekenőben,
Bor, búza, kolbász
Legyen mindig bőven,
A patikát felejtjük el
Ez új esztendőben!”

Az év első hónapjának küszöbén toporogva rendszerint visszatekintünk a közelmúlt eseményeire, és képzeletbeli vagy nagyon is valóságos naptárunk üres rovatait elkezdjük feltölteni a ránk váró újabb feladatok sorával. A január ebből a szempontból is végtelenül hosszúnak tűnik. 6-án kihunynak a karácsonyi ünnepkör meleg fényei, szemétdombra kerül a karácsonyfa, s néha valóban csak annyit érez az ember, hogy egy soha véget érni nem akaró, hideg, sötét időszak veszi kezdetét. Még alig érezni a téli napfordulót, a fény születését, hiszen a kakaslépéssel hosszabbodó nappalokból az amúgy is szürke, reménytelen égbolt alatt vajmi keveset érzékelünk. Bár én az év legtöbb időszakában tudok örülni az új hónapnak, szinte lélegzet visszafojtva várom a január elmúlását, rögtön érkezésekor.

Eleink hasonló érzelmeit bizonyítja, hogy az esztendő legvidámabb, legzajosabb eseményeit erre az időszakra helyezték.

Gondolom, mindenki előtt ismert, hogy hónapneveink latin eredetűek. Római hagyomány szerint egyenesen a városalapító Romulus adott első ízben nevet a hónapoknak. Ez az első római naptár valószínűleg csak a mezőgazdasági munkák szempontjából számba vehető hónapokat vette figyelembe. A fennmaradó téli holt időt csak később iktatták be az új, 12 hónapos holdnaptárba Ianuarius és Februarius néven. Ianuarius névadója Janus, a kezdet és a vég kétarcú istene volt.

A hónap ábrázolása többféle lehet. Hólepelbe öltözött ifjú, aki jobbában

a Vízöntő jelét tartja, vagy érett férfi, aki kezében különböző szerzőket cipel, lábánál pedig a növekvő világosságot jelképező kakas kuporog. Megje-

leníthető még ifjú vadászként, favágóként, vigadozó emberként is.

A régi magyarok Boldogasszony havának nevezték. Bár Szűz Mária számos ünnepet mondhat magáénak az év minden időszakában, a hazai Mária-kultusz ismeretében természetesnek tűnik, hogy őseink az év első hónapját neki szentelték.

Január első napja *újév, kiskarácsony*. A régi Rómában csak a Julius Caesar-féle naptárreform után került erre a napra. Még a középkori Európában is többféle évkezdet volt szokásban. Hazánkban például az új évet december 25-től számították egészen XIII. Gergely pápa 1582-es naptárreformjáig.

Az év utolsó estéjét az újév hajnalával összekötő éjszakán nem fekszik le egy lélek sem, mert az óévet az újjal ébren kell összekötni. Ezen az éjszakán mindenütt zajongtak, mert a gonoszt hangozódással lehet a legjobban elűzni. Csengettyűzéstől, kolompólástól, hejgetéstől, ostorpattogástól volt hangos minden település.

Szilveszter napján baromfihúst kell fogyasztani, mert a baromfi elkaparja az óesztendőt, viszont újév napján nem szabad fogyasztani, mert kikaparja a házból a szerencsét. A malac vagy disznóhúst újév napján kell enni, mert mind a kettő előre túr, és így rábukkan a szerencsére.

Sokféle szerelmi és időjósító eljárás kötődik ehhez a naphoz. Talán ma is élő hiedelem, miszerint olyan lesz az

új év, mint annak első napja. Aki tehát jókedvűen, békességben üli meg ezt a napot, bízhat benne, hogy az egész esztendő is hasonlóan telik majd.

A karácsonyi ünnepkör lezárása 6-án, *vízkereszt napján* történik. Általában ezen a napon gyújtják meg utoljára a gyertyákat a karácsonyfán.

A keleti egyház e napon ünnepli Jézus születését. Nálunk a napkeleti bölcsekről, a három királyokról, illetve Jézus megkereszteléséről és első csodatételéről emlékezünk.

Ezen a napon volt a házszentelés, és ilyenkor írták fel a három királyok nevének kezdőbetűit az ajtóra. (*G 20 M 07 B*)

A vízkereszt vigíliáján megszentelt vizet a katolikus falvakban háromkirályok vizének nevezték, és sokféle hiedelem fűződött hozzá: meghintették a ház ajtaja előtt a földet, hogy a gonosz elkerülje a házat, gyógyítottak vele, s a kútba is öntöttek e vízből. Régi szokás a csillagozás: a díszes papírsüvegben járó gyermekek csillagot hordoztak, csillagöket énekeltek.

Ezzel a nappal kezdetét veszi a hamvazószerdáig tartó *farsang*.

A szőlészek védőszentje *Szent Vince*, 22-én emlékezünk rá. A név jelentése: győzedelmes. Régtől fogva úgy tisztelik, mint aki a tél felett győzedelmeskedik. Nevének rokon hangzása a *vinum*, vagyis a bor szóval magyarázza, hogy a szőlészek védőszentje lett. Az e napi időjárásból a várható bortermésre próbálták következtetni:

„Ha megcsordul a pince,
Tele lesz a pince.”

Január 25-én emlékezünk *Pál apostol* megtéréséről, a pálfordulásról. (Saulusból Paulus lett)

Ennek a napnak csillagászati jelentősége is van. Túl vagyunk már a tél felén, s várható, hogy az idő hamarosan jobbra fordul. Erre időjárási jelek, mondókák is utalnak:

„Pál fordulta hogyha tiszta,
Bőven terem mező, pusztá.”

„...a valódi látványt jelző kürtszó”

A Pécsi Kulturális Központ IDÓMOZAIK DOKUMENTUMfilmklub sorozatának első, 2006-os évfolyamát B. Révész László „Diogenész hordót keres” című filmjének bemutatója zárta 2006. december 6-án a Dominikánus Házban.

B. Révész Lászlót, több mint negyvenéves filmes és televíziós rendezői munkásságának köszönhetően nem csak a magyar televíziózás, hanem a magyar dokumentumfilm történetének is meghatározó szereplőjeként tisztelhetjük. A Balázs Béla-díjas és 1993-ban az Év Rendezőjének választott alkotó, nem csak több mint egy tucat nívódíj birtokosa, hanem 2006-ban a Kamera Hungária kategóriadíját és a Magyar Dokumentumfilm Rendezők Egyesületének vándordíját, a Kamera-díjat is átvehette. Ez utóbbit, Diogenész hordót keres című dokumentumfilmjével nyerte el. B. Révész László 2005-ben készült alkotása olyan emberekről szól, akik életük során elvesztették lakásukat, hajléktalanná váltak, még hordójuk sincs, akár az anekdota szerint Diogenésznek volt, az időszámításunk előtti V. században élt görög filozofusnak. Az egy éven keresztül forgatott film egyik nagy érdeme, hogy bebizonyítja: a perifériák perifériáján is emberek élnek. Gondolkodó, érző, beszélni és hallgatni is egyaránt képes lények, akik érdemesek a jó szóra, a figyelemre, és mint mindenki másnak, nekik is megvan a maguk egyedülálló története.

– A Diogenész hordót keres című filmed lehetőséget kínál arra az igazi találkozásra, amely tulajdonképpen bármikor bármelyikünkkel megtörténhetne, de csaknem kivétel nélkül mindig megbiúsul. Hiszen az utcán járva nap mint nap megszólítanak bennünket hajléktalanok, mi pedig pénzt, ételt adunk nekik vagy nem adunk, vásárolunk tőlük egy Fedél nélkül újságot vagy nem vásárolunk, szóba elegyedünk velük vagy sem, de akár hogy is döntünk, azon a falon – mondhatni: biztonságos otthonunk falán –, amely elválasztja a mi világunkat a fedél nélkül élő emberek világától, nagyon nehéz, szinte lehetetlen átjárót vágni a kívül rekedtek felé. Nektek ez sikerült, és aki megnézi a filmet, az a valósnak egy olyan, szinte hermetikusán zárt rétegébe nyer betekintést, amelyről előzőleg csak sejtései, a legkülönfélébb előítéletektől vezetett vélekedése lehetett. Milyen felkészülés előzte meg a forgatást, hogyan választottátok ki a szereplőiteket?

Részlet a „Diogenész hordót keres” című filmből

– Nem volt könnyű. Több tucat dokumentumfilmet csináltam már és mindig csak hálával tudok gondolni azokra az emberekre, akik tulajdonképpen odaadják az életüket, hogy mások is betekinthessek abba. Más egy fikciós film, ahol színészek játsszák a rájuk osztott szerepeket és más a dokumentumfilm, amelynek készítése során a filmesnek mindvégig tartania kell magát

ahhoz a kettős erkölcsi kötelességhez, hogy egyrészt igyekezzen igazat mondani, ugyanakkor pedig tiszteletben kell tartania azoknak a személyiségét is, akik önmagukat tárják fel, önmagukat mutatják meg a világnak. Egyébként minden dokumentumfilm meglehetősen nagy előkészítő munkát igényel, tudományos műszóval ezt „research”-nek hívják. Szociológus is lévén a kutatómunka módszertanát is ismerem, de más dolog a tudomány és más dolog a film. A filmnek első-sorban hatnia kell, tehát érzéletes módon kell az adott problémát bemutatnia, hiszen a végeredmény nem egy száraz tanulmány kell majd, hogy legyen. Kremsier Edit szerkesztő kolléganőmmel persze mi is végigolvastuk a fellelhető szakirodalmat, például Varga Imre Utcalakók című rendkívül jó szociografikus riportkönyvét is. Imre maga is hajléktalan volt, utána szociális munkás lett, tőle sok mindent meg lehetett tanulni. Az ő közvetítésével találkoztunk Szappanos Lajossal, aki tizennégy év hajléktalan-lét tapasztalatával a háta mögött, a helyszínektől kezdve az emberekre át szinte mindent és mindenkit ismer Budapesten. Lajos, akár Dante poklában az alvilági kalauz, úgy vezetett minket ebben a világban.

– És amint Vergilius volt, Lajos is író ember, a Fedél nélkül újság egyik szerkesztője...

– Igen, még ma is ír a lapba, neki szenvedélyévé vált az írás, és igazából ő az egyetlen, akinek sikerült a hajléktalan-létből kilépnie, jelenleg ipari örként dolgozik. A filmet 2004-ben forgattuk, de azóta is, immár kamera nélkül igyekszem a szereplők sorsát nyomon követni. Van aki már nem él közülük és van olyan is, akivel sajnos nem tudom mi lett. Elzer Annát, aki válása következtében vesztette el a lakását, azután tévesztettem szem elől, hogy elzavarták annak a templomnak a lépcsőjéről, ahol előzőleg esténként meghúzta magát. Nagyon hálás vagyok neki, mert megengedte, hogy egy teljes nap erejéig bepillantsunk az életébe, még kukázni is megtanított minket...

Részletek a „Diogenész hordót keres” című filmből

– Az emberek a nyomorúságukról nehezen beszélnek, talán csak akkor nyithatók meg igazán, ha érzik, hogy a másik, aki hallgatja őket, nemcsak figyel, hanem azonosulni is képes a problémáikkal. A film közvetlensége, bensőséges hangvétele a bizonyíték rá, hogy mély empátiával, az elfogadáson túl, nektek sikerült megtennetek még egy lépést ezek felé az emberek felé. Meghívást kaptatok az őket, személyiségüket, privát életüket határoló nagyon érzékeny vonalon belülről, ahol a mindennapjaik zajlanak.

– Alapvető etikai parancs, hogy éreztetni és nyilvánvalóvá kell tenni mindazok számára, akikről filmet csinálunk azt, hogy nem gombostűhegyre tűzött rovarokként vizsgáljuk, hanem élő emberekként szólítjuk meg őket, akiknek a személyiségét tiszteljük és a sorsukat másoknak való tanulságképpen szeretnénk megmutatni.

– *Egy interjúban, amikor a Diogenész hor-dót keres című film forgatásán szerzett élmé-nyeidről kérdeznék, mondd, hogy „volt ami-kor annyira »terepszínűvé« váltunk, hogy egy járókelő meghívott bennünket reggelizni?”*

– Mikor az Anna kukázásának egyik epi-zódját forgattuk, akkor az operatőr, Nádorfi Lajos és a technikusunk kísérte csak el An-nát, mi pedig Szappanos Lajossal álldogál-tunk a Fogarasi úton, a Tesco-val szemben. Egyszer csak odalépett hozzánk egy idősödő úr és így szólt: „Fiúk, jöhet két szendvics?”. Mi pedig mondtuk, hogy már reggeliztünk, s erre akkor a szendvics helyett hozott nekünk egy-egy sört... Beszélgetni kezdtünk és kiderült, hogy ő is egy szerencsétlen ember: az 1952-es Helsinki Olimpia labdarúgó válogatott keretének volt a tagja, az Arany-csapatba már nem fért bele, és végül is ez az olimpia volt az egyetlen igazi élménye az életben, ebbe kapaszkodik már '52 óta. Elő-vette a fényképeit, mesélni kezdett... Külön filmet érdemelt volna, ha lett volna rá elég nyersanyagunk, vagy van még egy felvevőnk, hogy akár ezt is rögzíthessük... Egy másik alkalommal pedig Iványi Lászlóval, a hajlék-talanokat segítő lelkesléssel kevertek össze, és lelkesen üdvözöltek, hogy „Jó napot Iványi úr, mit tud rajtunk segíteni?”

– *Nem ez volt az első munkád, amelyben a társadalom peremén élők világát mutattad be. 1979-ben készült Az őszinte szó kevés című filmed, ebben három „csöves” fiatal – két fiú és egy lány – portréját rajzoltad meg...*

– Akkoriban a hajléktalanokat csövesek-nek hívták, akiknek a kemény magját a volt állami gondozottak adták. Napjainkra sem sikerült rendezni ezt a helyzetet és elgon-dolkodtató, hogy egy önmagát újratermelő jelenségről lévén szó, azóta is évente körül-belül harmincezer gyerek él állami gondo-zásban. Abban az időben is a megoldatlan kérdések közé tartozott, hogy a felnőttkort elérők sorsa mi legyen. Kaptak egy rendkí-vül csekély összegű életkezdési segílyt, amit azok, akiknek nem volt elég erős az életben maradási affinitása vagy nem volt elég erejük ahhoz, hogy megkapaszkodjanak a társada-lomban, nagyon hamar elvertek, a munkából pedig kikoptak és belőlük lettek az akkori csövesek. Erre az időszakra, a hetvenes évek végére esett a Beatrice együttes klasszikus, „baboskendős” korszaka is, és a zenekar ra-jongótáborából választottuk ki azt a két fiút és egy lányt, akikről az a film szólt. Az őszin-te szó kevés című film olyannyira jól sikerült, hogy tíz évig nem is kerülhetett a nagykö-zönség elé. Nem volt teljesen betiltva – a Ká-dár-rendszer felemássága ennek a filmnek a sorsában is megmutatkozott –, hiszen, ha a televízióban nem is mutatták be, viszont ké-résünkre szűk körű, beszélgetéssel egybekö-tött vetítésekre a Televízió elnöke mégis en-gedélyt adott. Ez az eljárás mód, a vetítéshez szükséges technikai feltételek összetettsége miatt – jóval a DVD-korszak előtt –, meg-

lehetősen leszűkítette a bemutatásra adódó lehetőségek számát. A Rendőrtiszti Főis-kolán, KISZ-iskolákon, különböző megyei KISZ-táborokban, a Legfőbb Ügyészség egy továbbképzésén és pszichiátriai intézetekben sikerült bemutatókat szerveznünk.

– *A széleskörű „társadalmi forgalmazás” te-hát nem valósulhatott meg...*

– Tulajdonképpen társadalmi forgalma-zásról valóban nem beszélhetünk, viszont sokan látták azok közül, akik hasonló sorsú gyerekekkel találkoznak a munkájuk során. A filmben bemutatott három sors meg-ismerése talán segítette őket abban, hogy kevesebb előítéletük legyen. A betiltásra, vagy erre a fajta szűkített körű forgalmazá-sra egyébként azért került sor, mert a filmben bemutatott fiúk fasisztoid nézeteket hangoz-tatnak, ez viszont akkoriban egy szőnyeg alá söprendő, tabu téma volt. Még a szipuzást is meg lehetett mutatni, de ezt a vonalat ki kellett volna vágnom a történetből, hogy a film bemutatását engedélyezzék. Erre vi-szont nem voltam hajlandó, hiszen amint azt ma is tapasztaljuk, egyre-másra bukkannak fel ilyesfajta ideológiák, ezekkel kapcsolat-ban pedig a legrosszabb amit tehetünk, ha elhallgatjuk a létezésüket. Egészen 1989-ig, a rendszerváltó évig kellett várni arra, hogy a film valódi nyilvánosságot kapjon. Akkor viszont egy másik probléma merült fel. Mi-vel én, mint dokumentumfilmész, „élő anyag-gal”, valódi emberekkel dolgozom, meg kel-lett keresnem tíz év után a szereplőket, hogy megbizonyosodhassam afelől, hogy nem származik-e esetleg valamiféle káruk abból, hogy nyilvánosságra kerül a múltjuk egy sze-lete. A legérdekesebben a lányszereplő, Mar-gó sorsa alakult, aki mintegy „újratermelte” a maga történetét. Szült egy gyermeket, akit nevelőintézetbe adott. Ám, ha lehetett vol-na mondjuk Tíz év után címmel egy epiló-gust forgatni az elkészült filmhez, akkor az teljesen pozitív végkicsengéssel zárult volna, hiszen végül is ki tudta hozni gyermekét az intézetből és aztán kemény, szorgalmas mun-kával nevelte fel. Hamar megértette, hogy ha bemutatjuk azt, hogy tíz évvel azelőtt milyen gondokkal küzdött, akkor az a jelenlegi hely-zetén nem változtathat, és beszéltem a főnö-keivel is... Ha már a dokumentumfilmmezés etikájáról beszélünk, akkor szólnunk kell ar-ról is, hogy a valósághoz fűződő viszonyukat tekintve micsoda örületes zavar kezd kiala-kulni manapság a nézők, a társadalom tagjai-nak a fejében. El sem tudom mondani, hogy mekkora károkat okoznak a kereskedelmi te-levíziók. Az úgynevezett valóság-showk-ról és azok környékéről beszélek, amelyekben azt látjuk, hogy laborszerűen zárt, luxus-kö-rülmények között van húsz gyerek, akikkel kapcsolatban aztán amikor véget ér a sorozat, kiderül, hogy milyen komoly problémákkal kerülnek szembe a való életben. És néhány néző még el is hiszi, hogy az a való világ, amit a tévéje képernyőjén lát, pedig ez egy-

általán nem igaz. Éppen egy pécsi zenekar, a Kispál és a Borz egy szövegével tudnám a legjobban illusztrálni ezt a helyzetet, misze-rint „Úgyse hiszi senki el magának / Hogy amit lát az tényleg van / Ha nem várja, hogy a valódi látványt / Jelző kürtszó felharsan”. Tehát amíg nem harsan fel a kürtszó, addig nem hiszi el senki, hogy amit lát, az tényleg van. Mindez nagyon képszerűen és a problémát világosan megfogalmazva találja fején a szöveget. A közkedvelt „kibeszélő-showban” zömmel a társadalom egy olyan rétegéből ér-kező statiszták ülnek, akik rászorulnak arra az ötvenezer forintra, amit a kamerák előtt megrendezett művészekedésért kapnak. Ez, és az ehhez hasonló jelenségek, a valóságér-zékelés torzulásai mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy ilyen nehéz helyzetben van ma a dokumentumfilm Magyarországon.

– *A manipulált nézői tudattól a filmkészí-tés nehézségein át a forgalmazásig valóban sok mindentől lehetne a magyar dokumentum-film helyzetével kapcsolatban beszélni...*

– Azután az egy éves kegyelmi időszak után, amikor Péterffy András szerkesztette a Televízió Filmidő című sávját, mostanra megszűntek a műhelybeszélgetések, az alko-tókkal készített interjúk, és újra a pénzhiány-ra, erre az állandóan visszatérő, hamis érvre hivatkoznak. Ezúttal is el kell, hogy mond-jam a dokumentumfilmmezéssel kapcsolatos egyik idevágó rögeszmémet – talán nem tév-eszme –, miszerint az igazi dokumentumfilm nem hazudik, hanem elemez. Ezzel szemben a mindenkor politikai hatalomnak mindig egy kissé, rossz szóval mondva, „agit-prop”-os elvárásai vannak. A hatalom ugyanis min-dig csak azt mondja, hogy „tükröm, tükröm mondd meg nekem, ki a legszebb a vidéken –, de ha nem én, akkor összetörlek.” És ebben a játszmában éppen mi, dokumentumfilmesek vagyunk a tükör. Ebből a leosztásból követke-zik, hogy az igazi dokumentumfilm mindig egy kicsit ellenzéki kell, hogy legyen. És ez ugyanolyan világos ma is, mint amilyen egy-értelmű volt a rendszerváltozás előtt, amikor még nem a kapitalizmust, hanem a szocializ-must kellett volna építenünk. Kénytelenek vagyunk ellenzéki szemlélettel lenni, egyszere-rűen azért, mivel az elemzés mindig kritikai elemeket hordoz, a kritika pedig óhatatlanul is ellenzékivé teszi a dokumentumfilmet és a dokumentumfilmest. Én nem csak a hajlék-talanokról csináltam filmet, hanem például arról a Pécs mellett található, Pogány nevű községről is, ahova 1970 óta járunk filmezni és ahol 2001-ig tizenhat filmet készítettünk Hanák Gáborral közösen. A nemzetiségi el-lentétek elmúlásától a termelőszövetkezet történetén keresztül a község újraéledéséig rengeteg folyamatot sikerült rögzítenünk. 2001-ben szponzorok hiányában abba kel-lett hagynunk a pogányi filmezést, a krónikát azonban tovább kellene írni, hiszen rengeteg változás történt ezen a településen azóta is. Ha viszont húsz, harminc vagy ötven év múl-

va bárki előveszi az elkészült anyagokat, akkor többé-kevésbé pontos képet kaphat majd a mélyben lejátszódó folyamatokról, olyan dolgokról, amelyekről a negyven másodperces híradó-tudósításokból egyáltalán nem is lehet tudomást szerezni.

– „Pogány 1970-2001 – Egy magyar falu évtizedei I-X.,” ez lett a címe az eddig elkészült sorozatnak. A hozzávetőlegesen tíz éves periódusokban zajló visszatéréseikből egy valóban egyedülálló, rendkívül széles időtartamot átfogó mikrotársadalmi filmtanulmány született...

– Ez így van. Példának okáért az egyik 1970-es epizódban, egy helyi nagygazda frissen érettségizett lányát, Annát kérdezzük arról, hogy mi szeretne lenni, ha nagy lesz. Anna aztán többször előkerül a harminc év során, nem orvos lesz belőle, mint akkor gondolta, hanem üzletasszony, gyerekei lesznek, akik felnőnek. Jó lenne, ha az ilyen és ehhez hasonló fejleményeket továbbra is bemutatnánk. Persze csak ha volna pénzünk a film folytatására...

– Munkásságod történetében azonban felmerült olyan eset is, amikor nem feltétlenül a tudatos szociografikus koncepció, hanem végső soron a kényszer szülte a forgatás helyszínére való visszatérést. Az ózdi munkáskolónia mindennapjait feldolgozó Kisamerika című dokumentumfilmre gondolok, amelyért egyébként a Kamera Hungaria életrajzi és történelmi filmek kategóriájának első díját vehetted át Pécsen 2006-ban. A díjátadón Ragályi Elemér nyilvánosan követett meg azért, hogy annak idején még a Balázs Béla Stúdió sem állt ki a film mellett, ami a betiltás hatására majdnem megsemmisült. Tudniillik 1975-ben, amikor a Kisamerika elkészült, akkor sem a film, sem pedig a filmmel párhuzamosan készített szociológiai tanulmány nem kerülhetett nyilvánosságra, majd pedig egy titokzatos raktári szennyvízbetörés következtében a film eredeti munkakópiája tönkrement...

– A Kisamerikát is Kozák Gyula szociológussal csináltuk, akivel munkás-életmód témában korábban két filmet forgattunk a Televíziónak. A Kisamerikát azonban már eleve nem a Televíziónak, hanem a Balázs Béla kísérleti Stúdiónak adtuk be elbírálásra, mivel éreztük mi is, hogy olyan kuriózum lesz a dolgoból, ami majd ellenállásba ütközhet, ha engedélyeztetni kell a bemutatást. De mint kiderült, a Balázs Béla Stúdió vezetősége sem tudta felvállalni az anyagot, ami aztán egy raktárban végezte. A leforgatott filmtetekercseket selejtnek minősítették, én azonban jóban voltam a gyártási emberekkel, így amikor ki akarták dobni az egészet a kukába, pont ott voltam és elkaptam a dobozokat. Aztán azt a harminc doboznyi szalagot hazavittem, és ily módon vált végül is rekonstruálhatóvá az eredeti Kisamerika, 2004-ben...

– És nem csupán az 1975-ös eredeti Kisamerika rekonstrukciója történt meg ekkor, hanem vissza is mentetek az ózdi Kisamerika sorra, hogy a 2004-es állapotokat is rögzíthes-

sétek. Ez az ötlet pedig azon túl, hogy 2004-ben gyakorlatilag a saját, publikálatlan filmed remake-jét, újraforgatott változatát sikerült elkészítened, egyfajta filmes, szociológiai játéknak is teret nyitott. A végeredmény, a 2004-es Kisamerika ekképpen nem csak mint kísérlet és a körülmények abszurditása ellenében megfogalmazott válasz lett érdekes, hanem egy valódi időutazás kivitelezésére is alkalmat adott. A 2004-es visszatérés során rögzített képeken látjuk a jelenlegi állapotokat, miközben az 1975-ös felvételekről megelevenednek a valaha ott élt emberek kísértetei is...

– Amikor 2004-ben visszamentünk, akkor már csak egy embert találtunk meg az akkori szereplők közül, voltak akik meghaltak, mások elköltöztek. „Finomúl a kín” – mondja József Attila egyhelyütt, és valóban, az ózdi Kisamerika sor lakásainak komfortja talán javult valamelyest 2004-re, csatornáztak is, de mégis van aki mind a mai napig nem tudott fürdőszobát csináltatni magának. 1975-ben maguk az állapotok produkálták azokat a rendkívül groteszk történeteket, amiket bemutatván az akkori hatalom úgy értelmezhetette, mintha mi a munkásosztályon akartunk volna gúnyolódni ezzel a filmmel. Egyik hősrünk, Benya úr például elmeséli, hogy miképpen mentett meg egy kislányt, aki belesett a budiba. Egy másik szereplőnk, Kerekes bácsi pedig, aki korábban élmunkásztahanovista volt, elmondja, hogy miután felnőttek a gyerekei, kiköltöztették két szobás lakásából és mintegy száműzték ide, a Kisamerika sorra. Kerekes bácsi a nyugdíjbame-netel után is tevékeny, látjuk, amint a maga által készített medencében fürdik, amit a nyolc négyzetméteres kertjében állított fel. A medence éppen akkora mint egy koporsó, ráadásul ezt az önkéntelen asszociációt csak fokozza, hogy kénytelen volt egy nejlomból készült lecsukható fedőt is a medencére illeszteni, amit magára kell húznia, mikor a medencébe ül, hiszen a gyár közelsége miatt a környéken mindent belep a por és a korom. Az, hogy mi mindezt megmutattuk, volt a mi munkásosztályon való gúnyolódásunk... De találkoztunk egy költővel is, aki nagy hittel faragta a kírímekert és a lakógyűlésen történő felszólalását is a saját költeményeiből vett idézetekkel tarkította...

– 1942-ben született a mai Horvátország területén található Jakobshof (ma: Jakobovac) nevű településen, gimnáziumba Pécsen jártál, aztán az egyetemen magyar-latin szakon szerzed első diplomád. Hogyhogy nem a tanári katedrán találunk most téged, hanem a felvételgép mögött?

– Ha jól belegondolok, akkor ez a történet is Pécsen kezdődött. 1956-ban voltunk elsős gimnazisták, örülök neki, hogy ma este két osztálytársam is eljött.

– Súlyom László, köztársasági elnök is az osztálytársad volt, vele legutóbb a Magyar Dokumentumfilm Rendezők Egyesülete által szervezett „13 nap remény című” ’56-os doku-

mentumfilm-fesztivál megnyitóján találkoztatok...

– Súlyom László nem csak, hogy osztálytársam, de padtársam is volt, együtt jógázunk, azóta is tartjuk a kapcsolatot. Mindez természetesen semmi különleges előnnyel nem jár rám nézve, mivel Súlyom alkotmánybíróként is megközelíthetetlen volt, mindig is el tudta választani a privát szférát a hivatalos ügyeitől... Első meghatározó élményem, ami a filmezés felé vitt, az Radványi Géza Valahol Európában című filmje volt, amit az akkori Petőfi, mostani Uránia moziban működő filmklubban láthattam 1958-ban. A filmet Maar Gyula, akkor még filmes újságíró, ma már egy tucat játékfilm rendezőjének előadása vezette be. Rendkívüli lelkesedéssel nem csak arra hívta fel a figyelmet, hogy mit lesz érdemes figyelni a filmben, hanem szolt arról is, hogy miért rosszak az akkori, 1958-ban készült filmek, és mit kellett volna másképp csinálni ahhoz, hogy jobbak legyenek. Pestre kerülve már első éves egyetemistaként tudtam, hogy nem leszek latintanár. Már csak azért sem, mivel két olyan korszakos jelentőségű filmet is láttam abban az évben, mint a Hamu és gyémánt Andzej Wajdatól és a Szerlemem Hiroshima Alain Resnais-től... Második egyetemista voltam, amikor meg-alapítottuk az ELTE amatőr filmklubját. Az egyetem fixoptikás, nyolcmilliméteres Admira felvételgépével kezdtünk el iskolai filmhíradókat készíteni, itt találkoztam például Ráday Mihállyal is, aki azóta híres városvédő lett... 1965-ben, az egyetem elvégzése után elmentem a Televízióhoz, ahol a ranglétrát végigjárva, munka mellett végeztem el a Filmművészeti Főiskolát, 1969-ben lettem önálló rendező. Már amatőrfilmesként is a valóság foglalkoztatott, később a dokumentumfilmzésre a televíziós munkáim mellett és után jutott időm.

– Nem csekély erőfeszítésbe kerülhetett mindez, hiszen több mint ezeröttszáz televíziós adás rendezése fűződik a nevedhez. Többek között olyan emlékezetes műsorok, mint a Jogi esetek, a Kalendárium, az Ablak, a Tudós-klub, a Napi Mozaik vagy a Kriminális...

– A stúdióműsorokat is szerettem csinálni, az élő adás frissen tartja az ember reflexeit. Ennek azonban vége van úgy tűnik, hiszen a Televízióból gyakorlatilag minden külsőt elküldtek, csak keveseknek sikerült státuszba kerülni. Idén sajnos a pályázataink sem voltak sikeresek, pedig a Pogány történetét feldolgozó sorozatunkat is jó volna folytatnunk. Mindazonáltal harcos pesszimizmus-sal tekintek a jövőbe...

– És „szárazon tartod a puskaport”, hogy – Cromwell után szabadon – téged idézzelek.

– Ha nem hinnék abban, hogy változtani lehet, mégpedig a jó irányba, akkor nem csinálnám. Egyszerűen muszáj, és ez erkölcsi parancsként érvényesül akkor is, ha pillanatnyilag úgy tűnik, hogy a többség csak nehezen mozdítható.

„...és a jó Isten, amit csak tesz, azt mind a mi javunkra teszi.” (Mozart)

Egy negyed évezred, 250 év. Ha csak a nagy történelmi eseményeket gondoljuk végig, akkor is irdatlanul hosszú idő. 1756 januárjában Salzburgban megszületett egy gyermek, akinek muzikája, zsenialitása, kiállta a történelem viharait, a zenei korszakok változásait, a zenei ízlés romlásait. Wolfgang Amadeus Mozart helye a zenetörténetben mindezek ellenére sem tudott meginogni. Mindössze 35 évet élt ez a minden tekintetben ellentmondásos személyiség, aki olyan maradandót tudott alkotni, amelyhez hasonlíthatót azóta sem senki.

Ha végignéznénk Európa nagy színházainak, operaházainak repertoárját, Mozart operái hiánytalanul megtalálhatóak lennének. Szimfóniai, kamaradarabjai hallhatóak a világ koncerttermeiben.

2006-ban ez talán még hangsúlyosabbá vált. Ünnepezt, megemlékezett az egész világ a legkisebb településtől a világvárosig.

Pécsett is több tucat koncerten, rendezvényen emlékeztek a géniuszra.

A pécsi Mozart kórus Szamosi Szabolcs vezetésével nem kisebb feladatra vállalkozott, mint hogy bemutassa Mozart összes miséjét Pécs templomaiban. A sort 2006 januárjában egy válogatás indította, december 5-én halálának 215. évfordulóján pedig mi más szólalhatott volna meg, mint az utolsó műve a Requiem.

2006-ban Mozart mellett 1956-os

forradalom és szabadságharcra is emlékeztünk. A Pécsi Kamarakórus Mozarttal emlékezett az 50 éve történekre. 23-a előestéjén a Pécs-Kertvárosi Református templomban csendült fel Mozart halhatatlan Requiem-je – a Szekszárdi Kamarazenekar közreműködésével – Tillai Aurél vezényletével. 23-án pedig Szekszárdon a Belvárosi templomban a városi ünnepség sorozat részeként csendültek fel Mozart örökérvényű dallamai.

Véget ért a „Mozart-év”, lehet, hogy kicsit ritkábban fogjuk műveit hallani, de népszerűsége töretlen és időtlen marad.

A Magyar Kultúra napja

Magyar Kultúra Napja ugyan nem tartozik a hivatalos, piros betűs ünnepek közé, de már hosszú évek óta egyre eredményesebben hívja fel a figyelmet azokra a tárgyi és szellemi értékekre, melyeket méltán érezhetünk magunkénak.

A dátum apropóját az az esemény szolgálja, hogy Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én fejezte be a Himnusz megírását. Ennek emlékére 1989-től január 22-én a Magyar Kultúra Napját ünnepeljük.

Ezen a napon különböző rendezvények emlékeztetnek minket évezredek hagyományainkra, gyökereinkre, múltunkra. Talán ezen a napon sikerül felhívni a figyelmet azokra az értékekre, amelyeket az évszázadok alatt sikerült megőrizni.

Rendezvények Pécsett

a Magyar Kultúra Napja alkalmából

22-én Ifjúsági Központ Ifjúsági Háza

19.00 A Magyar Kultúra Napja

Megnyitja: Jordán Tamás Kossuth-díjas színművész

Ünnepi műsor:

Tritónus Fúvósötös

Testünk nyelvén beszélve – a Pécsi Művészeti Szakközépiskola tánctagozatának előadása

József Attila: Szólt az ember – Jordán Tamás és Sebő Ferenc előadói estje

Pécsi Városi Könyvtár

Várkonyi Nándor Könyvtár

15-től 31-ig A Magyar Kultúra Napja tiszteletére

Híres Könyvtáraink – kiállítás

Megtekinthető a könyvtár nyitvatartási idejében

Himnusz, a Magyar nép
átváltáros szándakaitól.
Cseke. Január. 22.
1823

Isten áld meg a Magyar
Jó kedvel, bővel, /
Könyve feljebb, /
Ha kiad, /
Bal voss a ki /
Közze van /
Megtűnt /
A /

Összes felhívás /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /

Összes felhívás /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /
Könyvtár /

Séta a téren

Valami megváltozott Pécsen. Nem kicsit, nagyon. Hangulatos kandeláberek helyett csupasznyakú, gömbfejű lámpák feszengnek a bazilika előtti téren: ők sem értik, hogyan kerültek oda. Mellettük, mintha csak pusztá létüket szeretnék tudunkra adni, csőszerű világítótestek emelkednek ki a földből. Már néhányal kevesebben: valakinek talán szúrhatták a szemét. Majd a lábát. De az is lehet, hogy az elkövető azt hitte, hogy a Szputnyik néhány alkatrésze esett a földre és csak arrébb akarta rúgni őket. Szó mi szó, látványuk felébresztheti az emberben alvó cyber-vándált.

Nem szeretném védeni a futurisztikus lámpaültetvény károkozóit, de az északai lepkékkel ellentétben – akiket bármilyen lámpafény elszédít –, engem nem vett le a lábamról a megújult Sétatér látványa. Megújult csupán, nem megszépült. Persze a szépség relatív. Egy repülőtéren jól mutatnának – ha mást nem, utat biztosan. Ott legalább nem tűnnének ki környezetükből, itt viszont – funkciójukkal ellentétben – beárnyékolják a tér hangulatát. Ha körülnézünk, amerre a szem ellát, letűnt korok építményei övezik a teret, stílusukban jól illeszkedve egymáshoz. Egyet kivéve. A tér legrégebbi épületegyüttese – vagyis annak maradéka – betonba csomagolva, a föld alatt húzta meg magát. Az ókeresztény síremlékeket rejtő, védő betonbunker nem csak a bemutatandó romoktól, de mindentől ami körülveszi könnyedén megkülönböztethető. Cirka fél évszázaddal ezelőtt nagy „divatja” volt az efféle korszakalkotó „objektumoknak”, bár stílust nem neveztek el róluk, sőt alkotóit is sűrű homály és pár réteg beton fedi.

De földet a múltra! Vagy betont, ha már kikapartuk a gesztenyefák árnyékából... A sötét középkor és az „informálatlanság korának” találkozója a bonc-

asztalon. Így már rögtön érthető, miért vezetnek repülőtéri lámpák a bunker bejáratához: „szállj le a földre, majd kicsit alá és fogd fel végre, hogy azért olyan csúnya itt minden, hogy észreveggyed a szépet!” Briliáns elgondolás: ha már belerondítunk a térbe, a lámpákat igazítsuk hozzá, ezzel is – már séta közben – felkészítve a bunkerlátogatót, hogy valami egészen lélegzetelállító fogja odabent várni. Persze, ez így ebben a formában nem igaz, mert azért majd levegőhöz lehet jutni, ha működik a szellőztető rendszer.

A „betonozós műemlékvédelem” hosszú múltra tekint vissza. Ha emlékezetünkben felidézünk Görögországot, Olaszországot vagy esetleg Egyiptom híres ókori építményeit – melyek csupán pár évszázaddal vagy évezreddel idősebbek a mi büszkeségünknel –, mindegyik betonnal van körülveve. Vagy mégsem? Természetesen más megoldásokkal is találkozhatunk. Például Norvégia legrégebbi városa, Tönsberg kora középkori apát-ságának romos alapjai egy üvegből épített könyvtár alsó szintjén láthatóak,

míg az ugyanebből a korból származó vár romja – dacolva az időjárás viszontagságaival – egy városszéli domb tetején csalogatja a látogatókat. Persze a norvégokkal – a parkosított tengerparti loállásokból következtetve – a németek ismertethették meg a betont és ezért valószínűleg nem nagyon kedvelik azt.

Messzire kalandoztunk Pécsről – térjünk hát vissza és pihentessük lábainkat egy sétatéri kovácsoltvas padra ülve. Nem, ez nem fog menni. Nem a lábak, a régi padok tűntek el. Helyettük fémlemezkből hajtogatott, padra emlékeztető tákolmányok könyörögnek bocsánatunkért: ők sem érzik otthon magukat. A karácsonyi fényekben úszó tér e padokkal szegélyezve még inkább leszállópálya képzetét kelti. Le is szálllok róla. Ő semmiről sem tehet.

Visszavonulok egy pohár forralt borba párolni bánatom a közeli Dante kávéházba és közben azon gondolkodom, hogy talán stilszerű lenne a kapujára kiírni, hogy „ki itt kilépsz, hagj fel minden reménnyel.”

Szemem fénye

Szemünk fénye – gyermekünk – rengeteg örömet hoz életünkbe. Rengeteg fájdalmat viszont, ha beteg, és küzdeni kell gyógyulásáért. Ha a küzdelem sikertelen, az elmondhatatlan kínnal járhat. Talán ahány szülő, annyiféle életút lehet a tragédia után. Gyura Barbara nem mindennapi utat választott, miután elvesztette kisfiát, aki leukémiában szenvedett. Létrehozta a Szemem Fénye Alapítványt, mellyel a beteg gyermekeken és családjukon szeretne segíteni. 2006-ban, pontosan azon a napon vette át a Pannon Példakép Alapítvány díját, melyen elvesztette egyik kincsét.

– Mennyi idővel a tragédia után kristályosodott ki Önben, hogy ezzel a területtel szeretne foglalkozni?

– Már a tragédia előtt jött az ötlet, hiszen több mint 5 hónapot töltöttem a Gyermekklinika onkológiáján a kisfiammal. Akkor fogalmazódott meg bennem, hogy mennyi mindenben kellene segíteni az érintett szülőket és gyermekeket. A Tölösi Alapítvány a Klinikán belül segíti az osztályt, és inkább a műszereket beszerzésében nyújt segítséget. Én pedig azt a részt láttam, amire a szülőknek van jobban szükségük. Akkor még azt gondoltam, hogy a kisfiam gyógyulásáért hálából tenném valahogy a sorsnak, hiszen az ember ilyen helyzetben megpróbál alku kötni vele. Amikor 2000. szeptember 6-án teljesen váratlanul elment, sokkos állapotba kerültem, mint a legtöbb ember ilyen helyzetben. Két évvel az ő halála után hoztam létre az alapítványt. Akkor még nem volt konkrét cél, csak azt tudtam, hogy segíteni szeretnék az érintett szülőknek. Másfél évre rá kezdtek meg az első adomány mentőautóval a rákbeteg gyermekek ingyenes szállítását Pécsről. Ez azért fogant meg bennem, mert láttam, hogy sokszor milyen nagy probléma, ha egy gyermeket át kell szállítani akár városon belül egy sugárkezelésre, vagy egy másik vizsgálatra. Órákig kellett várni a mentőautóra, reggel elmentek és este hozták őket vissza, vagy napokig nem juthatott valaki haza. Ennek a segítése volt az elsődleges cél, illetve nagyon megfogott a gyógyíthatatlan beteg gyermekek sorsa, ezért 2003-ban felállítottam az „Örök gyermek” emlékművet a pécsi

temető gyermekparcellájában. Ez egy 2 méter magas carrarai fehér márványból készült modern piéta, egy édesanya a gyermekével, mely mementó minden elhunyt gyermek emlékére és ma már egy zarándokhely is. Sok rákos gyermek márványtáblája is fenn van a szülők kérésére. A gyermekbeteg-szállítást azóta folyamatosan fejlesztjük, idén pedig megkezdtük a mentést is.

– Hogy fogadta az egészségügyi intézményrendszer a munkájukat?

– Úgy gondolom, vegyessen. A kisfiam halála után kiadtam egy könyvet, amelyben őszintén leírtam, hogy szerintem milyen hiányosságok vezethettek az ő halálához. Nyilván ez nem váltott ki osztatlan sikert, viszont az orvosok körében is sokan vannak, akik megértően mellém álltak. Sok minden van, amit utólag másképp látok és nem feltétlenül az orvosokat hibáztatom, hanem a rendszert, amely rákényszeríti őket sokszor olyan döntésekre, ami a beteget súlyosan érintheti. Most így 6 és fél év távlatában úgy érzem, hogy a lehetőségeikhez képest igyekeznek megtenni mindent. Viszont sokszor látom, hogy figyelmetlenségből, kimerültségből ők is hibáznak. Tehát biztos, hogy túl vannak terhelve. Azt szeretném, ha egyszer a diagnosztikai és terápiás eszközök mind rendelkezésre állnának ahhoz, hogy ideális körülmények között tudjanak az orvosok gyógyítani.

– Öt mentőautóval rendelkezik már az alapítvány. A gyermekek szállításáról hogyan értesülnek?

– Egyrészt a háziorvosoktól. 150-200 állandó gyermekkliensünk van, akik vérképzőszervi leukémiás betegségben szenvednek. Most már 8 megyében szállítjuk őket. Ezen felül vannak az egyéb betegek. Most már nem utasítunk vissza egyetlen egy olyan szállítást sem, amit az Országos Mentőszolgálat átad. Augusztustól őrzött betegszállítást is végzünk. A legutolsó autónk, az Őrangyal Mentőautó egy gyermek esetkocsi teljes felszereltséggel, mentőtiszttel, szakápolóval, mellyel a súlyos beteg gyermekeket szállítjuk.

– Munkatársaival együtt rengeteg újabb tragédiával találkozhatnak. Hogy tudják ezt feldolgozni?

– Igazából nem lehet a tragédiát feldolgozni. Mint szülő azt mondom, hogy egy idő után meg lehet tanulni együtt élni vele, mert az embernek nincs más választása, ha életben akar maradni. Az egészségügyi személyzet pedig megtalálja a módját, hogy folyamatosan megbeszélje ezeket az eseteket. Nagyon megérint minket, amikor olyan kisgyermeket veszítünk el, akit hónapokon-éveken keresztül szállítunk. Sajnos évente 10-15 ilyen esetünk van. Igyekszünk részt venni a temetésben, és a szülővel is tartani a kapcsolatot. A kialakulóban lévő hospice jellegű ReményKék Szolgálatunk is erről szól, hogy utána is segítséget tudjunk nyújtani a szülőknek és emléket állítani a gyermeknek. Ebben próbálunk töltődést találni, illetve mindig jönnek újabb gyermekek, akikre oda kell figyelni.

– *Hol tart most a ReményKék Szolgálat kialakítása?*

– Péccsett szeretnénk Közép-Kelet-Európa első gyermek hospice házat felépíteni. Ezt a kifejezést tudatosan nem használjuk, mert nagyon kevés még a hazai tapasztalat, a felnőtt hospice is csak 10 éves. Azért hívjuk ReményKék Szolgálatnak, mert szemben a felnőttel, ahol egy felnőtt el tudja dönteni, hogy szeretné-e tudni, mi vár rá, mennyi ideje van hátra, ha gyógyíthatatlan betegséggel küzd, addig egy gyermektől és szüleitől nem lehet elvenni a reményt. És ezt a reményt kell életben tartanunk, ameddig lehet. A gyermek egész más, nem lehet vele egyenesen közölni, hogy meg fog halni. A klinikán persze minden segítséget megkapnak, de ezt szolgálná majd a Dóri Ház, hogy nem kórházi, hanem családi körülmények között – persze orvosi felügyelettel – tudják az utolsó heteket-hónapokat eltölteni ezek a családok és együtt lehetnének. Nagyon kevés téglajegymegrendelésünk érkezett eddig a Dóri Háza, de bízunk benne, hogy az emberek jobban bekapcsolódnak ebbe a mozgalomba.

– *Mennyire fogékonyak az emberek a beteg gyermekeknek szóló adakozásra?*

– Nem akarok telhetetlennek tűnni, hiszen sok segítséget kapunk, csak sajnos ez nem elég. A legtöbb támogatónk általában abból a körből kerül ki, ahol amúgy is szűkösek a lehetőségek. Akkorára nőttük ki magunkat, hogy óriásiak a működési költségeink, ugyanakkor minimális állami támogatással működünk. Havi 5 millió forintot kell körülbelül összeszednünk, ennek az ötöde az állami támogatás. Mindig lyukakat tömökünk és hónapról-hónapra létezőnk. Nagyon szeretnénk találni két-három olyan szervezetet, akik felvállalnák a járulékok kifizetését, mert ezek teszi ki költségeink nagyobb részét. Most 31-32 fős személyzetünk van, amely szükséges ahhoz, hogy a 24 órás szolgálatunkat működtetni tudjuk. A másik lehetőség, amiben az emberek nagyon sokat tudnak segíteni, ha az adó 1%-át felajánlják. Szeretnénk eljutni egy olyan szintre, mint a budapesti nagy alapítványok, hogy nekünk is legyen először 40-50, majd később 80-100 millió forintos adó 1 %-unk, mert akkor nem szorulnánk arra, hogy

mindig kuncsorogjunk. Ez rettentően megalázó. Felvállaltam, mert más előrejutási lehetőség nincs a civil életben, de sokan összetévesztik azzal, mint-

ha ezt magamnak tenném. 100-ból 99 esetben elküldenek, pedig tényleg olyan dolgot csinálunk, ami mindenkinek az érdeke és soha nem tudja senki, mikor szorul rá. Idén mintegy 12 millió háromszázezer forintot kaptunk a felajánlásokból, legközelebb jövő októberben kapunk. Jó lenne úgy feltornázni ezt az összeget, hogy a működési költség fennmaradó részét fedezhessük az adó 1%-ból, mert akkor a pályázatokból tudnánk fejleszteni. Ha csak kívárnánk, akkor tíz év múlva is egy mentőautóval rendelkezni, ennek meg sok értelmét nem látom. Vagy segítem a társadalmat, és akkor szívvel-lélekkel csinálom, reggeltől estig, hétfőig is, vagy nem csinálom.

– *A családja hogy fogadja, hogy ennyire le van terhelve?*

– Napközben a gyerekek óvodában, iskolában vannak, este igyekszem azt a pár órát intenzíven velük tölteni. Elfogadták azt, hogy hétfőig is ide rohannok. Tudják, hogy ez része az életünknek, hogy sokszor mentővel megyek haza vagy indulok, mert sokszor részt veszek a szállításokban is, hogy a szülőkkel kapcsolatban legyek. Az egyik barcsi kisfiú keresztanyja is lettem, és úgy érezzük, hogy ő az Alapítvány keresztgyermek. Tehát a szülők többségével tényleg jó a viszonyunk.

– *Honnan meríti az energiát a rengeteg feladat ellátásához?*

– Hát ezt én sem tudom. Amikor a kisfiam beteg volt és éjszakákon és napalokon át ott virrasztottam mellette, a házi orvosunk mondta, hogy beteg gyermek mellett a szülő sosem fáradt és sosem beteg. Ez valahogy megmaradt. Vannak holtpontjaim, néha összeesek egy-egy órára, és akkor összeszedem magam és igyekszem ezekből hamar

kimászni. Olyan emberek vannak a közvetlen közelemben, akik optimisták és biztatni tudnak. Akik pedig nem bíznak abban, hogy bármit létre lehet hozni, megpróbálom leépíteni az életemből. Amikor van hitem és bizalmam, akkor én is igyekszem adni. Az esetek 90%-ában ez van, csak néha előfordul, hogy én is elfáradok.

– *Milyen csapattal dolgozik együtt?*

– Idén nyáron egy szervezeti kultúrá-váltást hajtottunk végre. Úgy gondolom, hogy egy magasabb szintre jutottunk, amikor szükségessé vált az egészségügyi személyzet alkalmazása is. Egy korábbi 6-7 fős csapatról hirtelen 30-32 fős csapatra váltottunk. Ez nekem is nagy kihívás volt, nem is volt annyi tapasztalatom, hogy rögtön jól tudtam volna kezelni. Váltani kellett, a korábbi családias hangulat ennyi embernél már nem működött olyan jól, 14 embertől váltunk meg. Most már tudatában vagyunk, hogy az Alapítvány nem az emberekért, hanem a gyermekekért és a célokért van, és ha valaki nem tudja felvállalni az Alapítvány problémáit, bizonytalanságait, akkor ne legyen itt. Most már szigorúan ragaszkodunk ahhoz, hogy olyan emberek legyenek körülöttünk, akik tudnak bízni bennünk. Kell még másfél év ahhoz, hogy összeálljon az ideális csapat, de remélem, hogy a régiek közül minél többen megmaradnak.

Az Alapítványnál folyamatosan ápolják az elhunyt gyermekek emlékét. Emlékszóbat alakítottak ki, részt vettek a világot átölelő gyertyagyújtásban, és emlékkönyvet szeretnének kiadni, hogy ne felejtse el egyetlen gyermeket sem. A szülőkre is odafigyelnek, keddenként várják azokat, akik sorstársaikkal osztanak meg gondjaikat.

És persze remélik, hogy tevékenységükhöz mindig sikerül megteremteni az anyagi feltételeket. Várják a ReményKék Szolgálat keretében tervezett Dóri Házhhoz a hozzájárulások, és a 18321407-1-02 adószámra a felajánlásokat.

„Reménynek vannak kicsinyei, mint bármely más állatnak. Őket Reménykének hívják.” (Erma Bombeck: Azt akarom, hogy kinőjön a hajam, fel akarok nőni, Boisba akarok menni című könyvéből)

Róka-komaságba

– egy külföldi tanulmányút magyarázatos története –

A történet kerek. Négy keréken gurul és épp most, november elején kezdődik. Pontosabban nem most kezdődik, hanem már régóta tart, és senki sem mondhatja meg azt sem, mikor is kezdődött valójában. Arról viszont már lehet mesélni, milyen képeket, milyen cselekményeket láthatunk, tanulmányozhatunk a történések közben. Most éppen egy alagútban járunk – bocsánat, nem is járunk, hanem gurulunk! (Ez itt most nem egy formális kérdés csupán, hanem értelmi is, hisz ez adja majd a történet valóságát.) Tehát egy fénylő, kanyargós, végeláthatatlan alagútban gurulunk egy metálnarancs színű „fém róka” négyszögletes gyomrában. Valahol talán Németország vagy még csak Ausztria egyik néma hegyének mélyén.

A kisbuszban 7 (többé-kevésbé pécsi) fiatal ül és Franciaország felé robog. Úgy ahogy egy 20 éves Volkswagen robogni tud: magabiztosan. Egyik fényalagút a másik után. Nem tudjuk éppen eldönteni bent: felfelé, avagy lefelé robogunk, de mindenesetre mindezt lendületesen tesszük. Lassan kiderül: emelkedőn vagyunk túl, de egy hegyi határ után végre Svájcba érünk, nemsokára Lausanne-ban reggelizünk. A mesebeli svájci-rokon vendégszeretete elbűvöl mindannyiunkat. Maradásunk a vastag délutánba hajlik, a városi sétára szomjazó gémberedett én az utolsó pillanatra halasztja a továbbindulást. Nem vagyunk eltéríthetetlenek, de mindenképpen odaérünk még ma. Ráadásul csak holnapra várnak minket. Azaz ma nem várnak, mivel nem is tudják, hogy jövünk. Ettől függetlenül mi megérkeztünk. Itt vagyunk tehát Lyonban, belvárosának szélén, egy hatalmas hangárépület bejáratánál. Ezekből az épületekből kaptuk az e-maileket, hogy persze jöhetünk többen is, ha akarunk, de akkor ki kell gazdálkodnunk 2 fő repülőjegyes költségén az utazást és az itt tartózkodást, aludni tudunk a „Friche”-ben is. Illetve úgy néz ki mégsem tudunk, merthogy tényleg nem vár minket egy lélek se, sőt nincs is itt senki. Este tizenegy óra, egy gyártelep parkolójában, ahol különböző nagyságú lakókocsikban alszanak valakik. Ilyet eddig nem nagyon láttunk, szokatlanul hat hát, kicsit szorongunk is: mitévők legyünk? Sötét van. A hangárarok közötti udvart lezáró, hatalmas vasrácskapun apróbb ajtó nyílik, két alak lép ki rajta. Közelebb érve a kocsihoz, segítségünkre lesznek és megerősítenek bennünket abban a feltevésben, miszerint jó helyen járunk, csak későn, mert ilyenkor már nincs itt nagyon senki, ők is csak azért, mert éppen későig próbáltak. (A vállról lelógó hegedűtok, az elhadart francia válasz, az apróbb

megsajnáló mosoly, legalábbis ezt jelenti számunkra!)

De állj! A semmiből itt termett, fanyarképű, borostás figura kezd el minket

Zig-rolling

fürkészni a homloka fölött megfeszülő lámpával. Szinte észrevétlen, az épület belsejébe kerülünk, most az egyik hatalmas hangárcsarnokban kongunk. Az autó fényei világítanak a falon. A visszavert fény több tíz négyzetméternyi falfestményről hullámszik szemünkbe. A terem festett beton falai közt kiszuperált autók, buszok kis csoportja alkot apróbb tábor. A nylon függöny mögött egy alak. Kis idő eltelével ő is mellettünk világít. Nem vártak, de itt vannak. Valaki mégis csak itt van és tud rólunk, tudja hogy kik, vagyunk és miért jöttünk, illetve annyit tud, hogy valamiért jöttünk. Talán azért mert mutatni

szeretnének nekünk valamit, és látni azt, amit mi mutatunk nekik. Nekünk ennyire sem egyértelmű: mi csak sejtjük miért is ácsorgunk egy hideg, sötét gyár belsejében kisbuszunk körül. Feltehetően azért, mert úgy döntöttünk részt veszünk azon a novemberi lyoni szabadműhelyen, ahol a „heterotópia” jegyében megpróbálunk valamit megfigyelni, valamit ennek tapasztalásával alkotni. Tudtuk azt is, nem egy hivatalos kulturális intézmény fogad majd minket vendéglakosztályaival, hanem egy foglalt ház, ad hoc megoldásait kell majd nekünk elfogadnunk. Ez történik most, elfogadjuk, hogy a megoldást az alvás problémájára együtt kell megtalálnunk. Gondolkozunk és keresünk. Elindulunk a hangár belsőbb részeibe vezetőnkkel, aki fejlámpájával könnyen emlékeztethet a cseh „kiszvakondra”, vagy *Caro és Jeunet Delicatessen*-jének „csatornalakó-partizánjainak” egyikére. (Egyébként az egész épület-belső kialakítása végig a film hangulatát idézi majd...) Ő az aki végig mutatja azokat a helyeket, ahol aludni lehet, ezek általában kis lakókocsik, vagy valamivel elválasztott fülkék, amiket belülről ilyen-olyan hőszigeteléssel fűteni lehet. Egy öreg mikro-sütő időzítőjét elforgatva neonok gyulladnak, láthatóvá válik a hátsó gyár rész is. Nemsokára ki-ki meg is találja számára a legmegfelelőbb kuckót, berendezkedünk tehát, éjfél vacsora után körbejárjuk a környéket, majd visszatérve lefekszünk. Hosszú volt e nap!

Most reggel van. Angéla már ébren, órák óta arra vár, hogy valahogy kijusson a hangárból. Nappali fénynél még izgalmasabb a hely. Nyolcszögletű faház, benne zenekar próbál, vagy csak egy dobos, mindenesetre elszánt. A csarnokban egymásba fonódva különböző minőségű és nagyságú műhelyek, lakhelyek. Engem mintha fészkekre emlékeztetnének, a nagyvárosi madarak fészkeire, amiben a kazetta szalag kóciától, a cigaretta csikkekig minden civilizációs

Mi a „Friche”?

A Friche RVI (Renault Véhicule Industriel) egy 1997 óta elhagyott gyárépület, melyet a múlt század során olyan vállalatok használtak, mint a Berliet vagy a Renault. (A XX század egyik ipari szimbóluma azóta megkapta az ipari örökség [patrimoine industriel] címet). 2002 nyarán egy lyoni művészeti egyesület alkotótábor jelleggel művészeket hívott az épületbe egy kisebb fesztivál erejéig (Jardin des possibles). A program végeztével viszont egyes résztvevők (művészek, helybéliek, aktivisták) úgy gondolták: maradnak, és alkotóműhelyeket rendeznek be a gyárépület egyes részein. Féléves illegálisuk után azonban Lyon város önkormányzata gyümölcsözőnek ítélte ezt a közösségi kísérletet a hely életrekelésére és ezért szerződést ajánlott a leendő <frichardoknak> az épület használatára. A Friche RVI jelenlegi területe 35 000 m². A közel 150 jelenlévő frichard 6 kollektíva köré csoportosul (5+1). A hatodik, mintegy felsőbb tanács, külön testülettel, magában foglalja/összefogja az öt másikat. Ezek mindegyike az öngazgatás elve alapján működik.

vívány képviselheti magát. Itt is ezt látni. A lekerített terek egyediek, alapanyaguk talált, kidobott kacat, építkezési maradék, akár hulladék. Valaki bambuszból épít katedrális-szerű boltíveket, más farost-lapból karton házat, megint más lejárt óriás reklám PVC nyomatokat használ térelválasztó függönynek. A funkcionalizmus adja a hely esztétikáját (romantikáját). Lassan min-

Mi a Heterotópia?

Több helyszín, több idősí, több cselekmény, megszakítás és átadás, kapcsolattartás és szakaszosság. Egy terület nem kizárólagosan és szükségszerűen csak egy tér, hanem pontok összessége, a fókusz, mindaz, ami számunkra más vagy idegen. Itt vagyunk mi, de ez az itt magában foglalja mások más-hol-ját. Ezek azok a terek, melyekből számos lehetőség bontakozik ki és ahol ezek meg is valósulhatnak.

Ami érvényes a térre, melyet mi heterotópiának nevezünk, az érvényes az időre, a tettek, az akciókra, amelyek kísérletezés tárgyává válhatnak, kibontakozhatnak, átadhatóvá válhatnak, vagy épp abbamaradhatnak.

(Lásd még : <http://foucault.info/documents/heteroTopia/foucault.heteroTopia.fr.html>)

denki ébren, ki is jutunk valahogy az épületből, a szomszéd csarnokrészen várnak a vendéglátóink. Immáron valóban. Sőt, nemcsak velük, hanem országunk fővárosából érkező honfitársainkkal is megoszthatjuk hirtelen szerzett élményeinket. Ők pár napja már itt vannak, de mintha még mindig kicsit zavarban lennének. Pierre és Julie kedves emberek, végigvezetnek ebben a második csarnokban is, majd valamelyikünk nyakába kulcsot akasztanak, mely a „Friche” mindent nyitó varázskulcsa. Ez egyben a ház működési elvét is jelezi. Van egy kulcs, ami szinte mindenhová beenged, ahova nem, annak oka van. Vannak tehát közösen használt nyilvános terek, de léteznek kisebb csoportoknak saját, magán terei is. A hely egy nagy „*Matrjoska-baba*”: tér a térben. Hatalmas ipari terület, rajta hangárok, a hangárokban csarnokok, azokban leválasztott műhelyek, műtermek, irodák, legvégül pedig parányi alvó-kuckók. Ebben a pillanatban, egy nylon-falú térben gyülekezünk, ami a konyha funkcióját tölti be. A feltehetően talált (guberált) bőr ülőgarnitúra, kényelmes, úriás érzetet kelt. El is nyel bennünket órákra, napokra. Az itt-létünk jórészt is ebben a térben töltjük, ami újból bizonyosságul szolgál, a konyha nélkülözhetetlen társadalmi szerepvállalására. Ha lakrész lennék, én bizony konyha lennék, de nem olyan kis panel-fajta, inkább valami ilyesmi, nagy és tágas, sok embernek a konyhája.

De mi is történik itten a Fricheben? Mi történik akkor, ha mi nem vagyunk itt? A magunk részéről megfogalmaztuk feladatunkat: egy új közösségi teret hozunk létre, alkalmilag, ami modellként foglalja magában az összeállításához szükséges szellemi tudást és gyakorlati képességet. A hely viszont felderítésre csábít. Indulunk hát. Napokba telik, míg kiismerjük magunkat a helyen, míg összeáll egy térkép a fejünkbe, ahol a viszonyítási pont egy sárga-piros lakókocsi – talán egy vándor cirkusz selejtezhette ki – egy félig kész fa iroda félemelete, no meg narancsszín kisbuszunk. Hamar berendezkedtünk, nekünk is lett egy táborunk, innen kezdődnek a napok, itt is fejeződnek be. Közvetlen szomszédunk a már említett óriásreklámokból kialakított pirotechnikai műhely. Bent hatalmas asztal, szekrények, szakavatatlan szem számára kacatok-lomok a földön elszórva. Egy függöny mellett műanyagbordó nyeli el a becsöpögő esőt. Szembeszomszédunk a nyolcszögletű fa próbaterem, tengeralattjáró ablakkal. Ha benézünk rajtuk változa-

Zsonglőrök

tos zenekarok fegyelmezett játékát látjuk, a próbák pontos menetrend szerint zajlanak, már reggel kilenckor megszólal az elektromos-kakas a házikóban. Előtte kanapékból, kábeldobokból, polcból álló nappali, itt várják be egymást a tagok. Picit odébb egy táncterem, fekete függönyökkel, dobogós emelvényel. Különböző előadások színtere. Ittlétünk alatt dobos csoportok, zsonglőrök, performancer-ek próbálnak bent, fellépésekre készülve. E terem mellett, hátul egy sarokban színházi díszletkészítő műhelye. A területet egy fejtelten óriás rinocérosz őrzi, ősi nyugalommal, kerekével pedig el is szökhette, de minek? A hangárban még festőműhelyek, számítógép terem, megannyi ilyen-olyan műhely, ahova már vezető kéne, hogy mindent megismerhessük. Egy délután beülünk egy képsokszorosító műhelybe, ahol a szitázás fortélyairól hallunk rövid előadást, nyomtatni nem fogunk, legalábbis most nem. Christof társadalomkritikáit gyakran ezen csatornán közvetíti. Egy-két színű nyomtató világosan, szellemesen fogalmazza meg a helyi – vagy éppen globális – társadalmi problémákat. A műhelyvezetőnk egyeb-

A résztvevők Pécsról

Bodó Márton (Fpt, Mediátor Egyesület) – grafika, stencil, zene, szervezés
Hatházi Laci (festő DLA) – falfestés
Nagy Róbert (Macrobite Stúdió) – grafika, web
Szolga Hajnal (Smart Egyesület) – installáció, videó dokumentáció
Szuhay Márton (Mediátor Egyesület, Macrobite) – installáció, kapcsolattartás
Tátrai Barna - falfestés
Thiesz Angéla (Retextil Alapítvány) – térteremtés, retextil

ként a pirotechnikai foglalkozások vezetője is, látható módon inkább ezzel foglalkozik mostanában. Ma estére például önálló tűzijátékot szervez. A robbantás koreográfiája leginkább egy bankrabláséhoz hasonlít: két kis mikrobusz, két csapat, telefonok, útvonaltervek, kietlen ipari városrész. Nem veszélytelen játék így sem, hisz a tűzijátékra nincs engedély és ez, pedig itt is kötelező lenne. Este, tizenegy után el is indulunk, kanyarok tucatjai után ipartelepre érünk, ahol feláll a rendszer. Éjfél körül felrobban a rakéták, utánunk csak a füst marad. Mielőtt hazaérnénk, egy „fekete bárban” iszunk egy korsó világos sört. Jól esik. Mindenki ugyanazt a sört issza, de Pierre valamiért becsereéli az övét egy másik típusra, aztán nevet. Nem megfejthető mi is történt. Pierre ravasz.

A Friche másik nagyobb szárnya is bővelkedik felfedezendő helyekkel. Tony színháztermet rendezett be magának, „zig”-nevű installációs elemeit is itt készíti. Az alumínium csövekből készített gömbcikkelyek úgy kapcsolódnak egymáshoz, hogy abba belemászva és meghajtva, haladásra képes eszköz jön létre. A forma a matematika egy terméke lehet, igen elmés, látványos szerkezet. Vizsgálalm meg, de egy xilofon elvonja figyelmem. Legszívesebben itt maradnék, ráadásul, mintha melegebb is lenne. Majd később esetleg visszajövök még, bár mintha ezen a részén jobban érződne a magánszféra távolság tartásra szólító hangulata. Sebaj! A konyhától kicsit hátrább újabb műhelyt találunk, benne furcsa hangszerekkel, melyek zenélésre csábítanak. A francia zenék gyakori bolondosságát vélem felfedezni itten. A tárgyak könnyedséget árasztanak magukból, valószínű hát teremtőik is ezen emberi alaphangulattal álltak a munkában. Ugyan ebben a csarnokban van egy nagyobb szelleműhely is, ahol kiöregedett bicikli vázak alakulnak át szobrokká, készülnek méteres fogaskerék szobrok, láncmadarak. Mi is innen szerezzük be alapanyagát, készülők térkonstrukciónknak. Angéla vezetésével kerékpárok abroncsairól fejtjük le a gumit, melyekből spirálisan felvágva, majd összepödörve gumi fonal lesz. Hálót szövünk mi is, hogy beleakadhassunk. A munka inkább

könnyed baráti együttlétnek tűnik, ami gyakran átfolyik az esti közös vacsorába, késői beszélgetésekbe. Úgy tűnik, szeretnek minket, néha egy nagycsalád érzetét kelti a kommunális együttlét.

Sokat láttunk. Lyon a mi Budapestünkre emlékeztet. Olyan a szerkezete is, hangulata is. Nem is tűnik úgy, hogy valami soha vissza nem térőt hagyunk el. Holnapután elutazunk, ma pedig bemutatjuk, mit készítettünk eddig. Az erre a célra kapott teremben létrejött a terünk. Bicikli felnikből összeállított gömb vázak valamiféle ürre emlékeztetnek. A magukban elfordulni tudó szerkezetek folyamatos kapcsolatba kerültek a tér közepén kifeszülő gumihálával. Belefeleki, a szétszórt gömb testeket

Hátsódudvar

figyelve, a zenei és fénybeli aláfestéssel a lebegés érzetét kelti az installáció. A gumitest minden rezdülésére válaszul megszólalnak a „bolygók”, kilengenek, csilingelnek, majd nyugalmi állapotba visszakerülve egy kis idő elteltével újra felroppennek. A térben egy bohóc-bicikli úrhajóként siklik el, kétségtelen nekünk is indulni kell hamarosan. Majd másnap összekapcsolunk, ma még mulatunk egy kicsit. Álmodok. Holnap. Pakolás. Megbeszélés. Sok minden történt, követni se lehetett rendesen. Tony kis birodalmában, abban maradunk vendéglátóinkkal és a budapesti antropológus különtéménnyel, hogy az általuk szervezendő tavaszi konferenciának – mely a civil együttműködésen alapuló kulturális intézményeket kutatja – helyszínéül Pécsot választjuk. Sok szál kötheti ide ezt a találkozót. Lehet, hogy Lyon is kulturális Főváros lesz 2013-ban, egyébként meg Pécs testvérvárosa is, de ha nem is lenne semmi ilyesmi formális analógia a városok között, akkor is találkozoznánk, mert egész egyszerűen megszerettük egymást, összebarátkoztunk. A történet kerék. Négy keréken gurul most tova és majd április közepén folytatódik. Pontosabban nem is folytatódik, hanem...

A cikk a 2006. december 19-i a Periszkóp Rádió „Civil Kreatív” műsorában, az útról elmondottak alapján íródott.

Szűháy Márton

(PTE – Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék - Mediátor Egyesület)

A fotókat a macrobite.com készítette.

Dr. Kanizsai Péter

A kórházprivatizációról...

Mottó: A látat nem célszerű olyannyira csilapítani, hogy a beteg végül megfagyjon!

(Dr. Bubó)

Hadd osszam meg önökkel visszatérő problémámat a magyar egészségüggyel kapcsolatban. Ahányszor csak hazajöttem hosszabb-rövidebb angliai vendégszerepléseimről kis Hazánkba – a szebb jövő és biztos megélhetés illúziójával – mindig azt hittem, hogy az egészségügyet uraló kaotikus állapotok egyszer csak javulni kezdenek, illetve szent meggyőződésem volt, hogy a dolgok rosszabbra már nem fordulhatnak. Be kellett lássam számtalan alkalommal, örök optimizmusom cserbenhagyott. De hogy valamit ennyire sikerüljön megsemmisíteni, arra álmomban sem gondoltam!

Tanítványaimnak, és persze magamnak is szóló kedvenc mantrám: Használd a józan paraszti eszedet! Hát itt most ez a típusú gondolkodás és a kevésbé józan, furfangos ész is megáll, tanácstalanul pislog körbe-körbe és várja, hogy véget érjen az a rémálom, amit mai napság kórházreformként aposztrofálnak.

Mert a legnagyobb tisztelettel: hogy a fészkes fenébe lehet reformokat kezdeni egy már düledező, ragtapasz által összeragacsolt, éhbérért dolgoztatott munkaerővel fűszerezett egészségügyben? Fennhéjázó cinizmussal először megszorítani, majd utána megreformálni? Nem titok, az egészségügy, főleg, ha az állami, sehol sem üzlet. Vagy ha igen, akkor ráfizetéses. Mindig.

A magyar egészség(telen)ügy száz sebből vérzik. És most sikerült egy olyat ütni rajta, ami remélhetőleg exsanguinálja, azaz ki is vérezteti. Nézzük csak a finanszírozást! A „pazarló” osztályokat, orvosokat. Az ún. homogén betegségcsoport finanszírozás (hábcésé, mert ennek van ám rövidítése is) alapvetően alulfinanszírozta a rendszert. Még ha meg is kapta volna X kórház a neki jutó pontokat, akkor sem lehetett volna azokból tisztességesen gazdálkodni, mert a pontok valós értéke köszönőviszonyban sem volt a beavatkozások, vagy az ápolás reális értékével, de eláru- lom Önöknök: meg sem kapta. Így maradt a huszáros fufang: elszámoljuk a falfestést is, mint hangulatjavító beavatkozást, csak a beteg ugyanmár, hozzá magával az enni-élőjét és a gyógyszereit, mert arra már nem futja. És ezt most katonásan megfaragják. Így lesz aztán elégséges gyógyszer, kötszer, élelmezés, meleg szoba. Módjával csak, persze, nehogy megint elkapassuk magunkat!

Hogy fizetjük a társadalombiztosítást, a nyugdíjat és egyéb járulékokat? Kérémszép- en, ez csak természetes, nemdebar? Hiszen azt a Lajtán túl is fizetik. Ja, hogy emellé az orvosnak illő adni némi kis hálapénzt is? Hát ez van. Ehhez nem mer egyetlen magasan re-

pülő szabad madár hozzányúlni, merthát voltak országos próbálkozások (pl. halapenz.hu), melyek hamvában haltak el. Hogy miért, arra nem tudom a választ, és mint egyszerű állampolgár döbbenet álllok a tények előtt. Maradt a szégyen, a megaláztatás annak, aki adja, s annak is, aki kénytelen elfogadni. Erre a gyalázatra nincs gyógyszer, még csak halkan sem emlegették kicsiny minisztériumi szobákban, hogy nem ezzel kellett volna tén kezdenni?

De se baj, van itt áttörés, majd jönnek a súlyponti kórházak. Érdekes helyzetben vagyok, mert mint „vándoraneszteziológus” lehetőségem van kiemelt súlyponti kórházban és éppen összerogyasztandó, kisvárosi kórházban is dolgoznom. A kettő közötti alapvető különbség, hogy az egyikben rossz a hangulat, a másikban még tragikus. Az ellátás mindkét helyen, mérhetetlenül becselendő módon, az egészségügyi dolgozók lelkiismeretén alapszik. Csak a súlyponti kórházban tudják, hogy holnap is lehetőségük adódik bizonyítani a magyar egészségügyhöz fűződő beteges lojalitásukat, a másikban már nem biztos. Édesanyám annak idején sűrűn bólogatva támogatta a medicinával kapcsolatos törekvéseimet, részint mert büszke volt arra, hogy fia orvos lesz, részint mert gondoskodó szülőként biztos jövőt szánt csemetéjének. Hát kérem tisztelettel: a jövő mérhetetlenül bizonytalan. Jönnek a bicskanyitogató frázisok: majd relokáljuk az orvosokat. Mint ha fekvőrendőrok lennének. Ha nem kell Marcaliban, akkor menjen Berettyóújfaluba. Családostól, házastól, nyaralóstól. Ez ám a nagyvonalú gondolkodás!

Meg aztán a súlyponti kórházak úgy vannak elszórva, hogy azok mindenünnen könnyedén elérhetőek. Valóban? Erre adott az infrastruktúra a tanyavilágban is, ugye? Csak egy a baj. A beteg mindenütt beteg és emiatt - hinnye az anyját! - adott esetben mozgásképtelen. Magyarázat erre is van: a csodásan megreformált tömegközlekedéssel néhány nap alatt el is jut a súlyponti kórházba, és ugyanennyi idő alatt haza is kerül, ha éppen időben érkezett és tudtak rajta segíteni. A kontroll vizsgálatokra meg kezdődik az egész előlről. Mert azt már rég tudjuk, a mentőszolgálat nem betegszállításra van berendezkedve, hanem akut ellátásra. Jöhetnek a magánmentők. Jó pénzért. Gratulálok!

Hogy mit hoz a jövő, nem is sejttem. Tény, hogy az egészségügyben szükség van reformokra. (Persze hol nem?). De ész nélkül nekirontani valaminek, ami már eddig is kiszolgáltatott helyzetben volt, számomra etikátlan.

Magyarországon új járvány van kialakulóban. Tünetei közt a téves eszmék mellett a következmények nélküli rombolással jár, végiggondolatlan álreformokat jegyzik. A betegség neve: Morbus Molnaricus.

A Szociálpolitikai Tanácsokról

Mi a Szociálpolitikai Tanács?

A Szociálpolitikai Tanács létrehozásáról szóló javaslat széleskörű szakmai egyeztetéssel körvonalazódott, amelyben részt vettek a szektor szakmai szervezetei, egyházi és civil partnerek, melyet az érdekképviseleti szövetségekkel, szak-szervezetekkel, munkaadói szervezetekkel történő egyeztetések követtek.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény - az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2003. évi IV. törvénnyel beiktatott - 58/B. §-a felhatalmazása alapján, a 129/2005. (VII.1.) kormányrendelet rendelkezik a Szociálpolitikai Tanácsról.

A Szociálpolitikai Tanács összetételéről, szervezetéről és működéséről szóló 129/2005. (VII.1.) kormányrendeletben foglaltak alapján, a tanács működési feltételeinek biztosításáról és a titkársági feladatok ellátásáról a szociális és munkaügyi miniszter gondoskodik. A tanács szervezeti felépítése kétszintű, az Országos Szociálpolitikai Tanácsból, valamint hét regionális szociálpolitikai tanácsból.

A Szociálpolitikai Tanács elősegíti az állam, az önkormányzatok, az egyházak, a nonprofit szféra és a gazdálkodó szervezetek együttműködését a szociális ágazat területén. Szakmai koncepciókat, fejlesztési terveket, jogszabálytervezeteket, intézkedési programokat véleményező, tanácsadó testület.

A tanács létrehozása várhatóan hatékonyabbá teszi a szakmai egyeztetést, a szervezetek véleményező munkája javíthatja a szolgáltatások és azok szabályozásának színvonalát.

A Szociálpolitikai Tanács felépítése

A Szociálpolitikai Tanács kétszintű szervezet:

- a) hét regionális szociálpolitikai tanács (észak-magyarországi, észak-alföldi, dél-alföldi, észak-dunántúli, nyugat-dunántúli, dél-dunántúli, közép-magyarországi)
- b) Országos Szociálpolitikai Tanács.

a) A regionális tanácsok 15 tagból állnak, amelyben széles körben és differenciáltan szerepet kapnak a szociális szolgáltatást végző módszertani intézmények képviselői, a szolgáltatók, illetve az ellátottak érdekképviseleti szerveinek képviselői, továbbá az intézményt fenntartó egyházi jogi személyek, valamint a helyi önkormányzatok képviselői.

b) Az Országos Szociálpolitikai Tanács 13 tagból áll. Képviseltek magukat a különböző fenntartó típusok, a szolgáltatói és ellátói érdekképviseleti szervek, az önkormányzati érdekszövetségek, a módszertani intézmények és a felsőfokú szociális alapvégzettséget nyújtó képzőhelyek.

Tanácskozási joggal részt vesznek a regionális szociálpolitikai tanácsok képviselői, az Országos Érdekegyeztető Tanács munkavállalói és munkáltatói oldalának, valamint az egyes minisztériumoknak a képviselői, valamint olyan szervezetek, melynek tevékenysége szorosan kapcsolódik a szociálpolitikai döntések meghozatalához.

A tanács szerveinek megbízatása 5 évre szól. Tagjait a képviselt szervezetek javaslata alapján a szociális és munkaügyi miniszter bízza meg.

Feladatainak végrehajtására, döntéseinek előkészítésére a Tanács tagjaiból, illetve más szakértőkből szakmai kollégiumokat és bizottságokat hozhat létre.

Mi a Szociálpolitikai Tanács feladata?

A Szociálpolitikai Tanács a szociális és gyermekvédelmi területet illetően:

- szakmai koncepciókat, fejlesztési terveket, jogszabálytervezeteket, intézkedési programokat véleményez.
- vizsgálja a terület jogszabályainak hatályosulását, valamint a régiók szociális és gyermekvédelmi ellátórendszerének működését.
- megvitatja az ágazat aktuális kérdéseit, lehetővé teszi közös álláspont kialakítását.
- javaslatot tesz kutatási és fejlesztési programokra, valamint figyelemmel kíséri ennek megvalósítását.

Szociálpolitikai Tanács a Dél-Dunántúli Régióban

A Dél-Dunántúli Regionális Szociálpolitikai Tanács 2005. október 26-án alakult meg Pécsen.

A fent ismertetettekkel összhangban egyik legfontosabb feladata a (legalább 2000 lakosú) települési önkormányzatok és önkormányzati társulások szolgáltatástervezési koncepcióinak véleményezése.

Az önkormányzatok és társulásaik kötelezettségét a szolgáltatástervezési koncepció elkészítésére a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92§-ának (3) bekezdése állapítja meg:

A legalább kétezzer lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

Továbbá, a 92§ (7)-(8) bekezdése kimondja:

A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményeztetni az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzat(ok)kal, továbbá a települési önkormányzat és a társulás a Szociálpolitikai Tanács területi szervével, a megyei, fővárosi önkormányzat a Szociálpolitikai Tanács országos szervével. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

A települési önkormányzat és a társulás szolgáltatástervezési koncepcióját a megyei, fővárosi önkormányzat előzetesen véleményezi. A megyei, fővárosi önkormányzat és a megyei jogú város a szolgáltatástervezési koncepciót a saját területére készíti el, amelyet az egyeztető bizottság is megtárgyal. A megyei, fővárosi önkormányzat a szolgáltatástervezési koncepcióját véleményeztetni a működési területén lévő - szolgáltatástervezési koncepciót készítő - települési önkormányzattal és a szociális szolgáltatási feladatot ellátó társulással.

A fenittek alapján a Dél-Dunántúli Regionális Szociálpolitikai Tanácsnak a Dél-Dunántúli Régióban a 2000 lakosnál nagyobb települések, valamint az önkormányzati társulások által készített szolgáltatástervezési koncepciókat kell tárgyalnia; miután a megyei önkormányzat - megyei jogú város esetében az egyeztető bizottság is - véleményezte már azt.

A Dél-Dunántúli Regionális Szociálpolitikai Tanács eddigi tevékenysége

A Dél-Dunántúli Regionális Szociálpolitikai Tanács 2005-ben kettő alkalommal, 2006-ban öt alkalommal ülésezett. A Dél-Dunántúli Regionális Szociálpolitikai Tanács titkársági teendőit a Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont látja el. A Tanács működésével kapcsolatos széleskörű tájékoztatás érdekében a munkaszervezet egy internetes felület létrehozását is tervezi, ahol - többek között - a Dél-Dunántúli Regionális Szociálpolitikai Tanács üléseinek dokumentumait, a Dél-Dunántúli Regionális Szociálpolitikai Tanács által hozott határozatokat is nyomon lehet majd követni. Megyei bontásban összegyűjtésre kerülnek a szolgáltatástervezési koncepció készítésében érintett önkormányzatok és társulások. A weblap tervezetét a <http://www.ddrszt.hu> címen lehet megtekinteni; a struktúrára és a tartalomra vonatkozó javaslatokat az info@ddrszt.hu e-mail címre várjuk.

Dandé István
Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont

Pályázati ajánló

Az NCA Dél-dunántúli Regionális Kollégium 2006. évi II. körös működési pályázatának kiírása

A Nemzeti Civil Alapprogram Dél-dunántúli Regionális Kollégiuma pályázati felhívást tesz közzé, melynek célja az NCA törvény 3. § szerinti civil szervezetek 2006. évi működéséhez kapcsolódó kiadásaihoz történő hozzájárulás.

Támogatási keretösszeg: 36.165.000 Ft

A pályázat benyújtásának határideje: 2007. január 29.

A pályázatokat ajánlott küldeményként a székhely szerint illetékes Magyar Államkincstár Megyei Területi Igazgatóság Állampénztári Irodáihoz kell benyújtani:

- **Baranya megye: 7621 Pécs, Apáca u. 6.**, telefon: 72/213-388, e-mail: nca_baranya@allamkincstar.gov.hu

- **Somogy megye: 7400 Kaposvár, Széchenyi tér 3-4., 7401 Pf.: 115.**, telefon: 82/419-411

e-mail: nca_somogy@allamkincstar.gov.hu

- **Tolna megye: 7100 Szekszárd, Augusz Imre u. 7., 7101 Pf.: 73.**, telefon: 74/416-411,

e-mail: nca_tolna@allamkincstar.gov.hu

A támogatásban részesítés feltételeit, a hiánypótlás keretében nem pótolható tartalmi elemeket, az elbírálás rendjét, szempontjait, határidejét, az eredmény közlésének módját, a támogatás felhasználásának és a beszámolás rendjének alapvető szabályait a **pályázati kiírás** tartalmazza, amely letölthető a www.nca.hu illetve a www.allamkincstar.gov.hu honlapokról, továbbá személyesen beszerezhető a pályázati kiírásban szereplő címen és a **megyei Civil Szolgáltató Központok-ban**.

További információ kérhető a call centertől a **06-80/204-453**-as ingyenesen hívható telefonszámon.

Az NCA Civil Szolgáltató, Fejlesztő és Információs Kollégiuma Pályázati Felhívása

A Nemzeti Civil Alapprogram Civil Szolgáltató, Fejlesztő és Információs Kollégiuma pályázati felhívást tesz közzé, melynek célja az NCA törvény 3. § szerinti civil szervezetek meglévő országos és regionális civil nyomtatott sajtótermekéi fejlődésének támogatása (NCA-CIV-06-I).

Támogatási keretösszeg: 73.143.000,- Ft

A pályázat benyújtásának határideje: 2007. január 29.

A pályázatokat ajánlott küldeményként a Magyar Államkincstár alábbi Állampénztári Irodájához kell benyújtani:

Magyar Államkincstár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Igazgatóság Állampénztári irodája

4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 3.

Bárány Pál irodavezető, telefon: 42/315-793

Tóth Katalin pályázati referens, telefon: 42/418-888/6150 m.

A támogatásban részesítés feltételeit, a hiánypótlás keretében nem pótolható tartalmi elemeket, az elbírálás rendjét, szempontjait, határidejét, az eredmény közlésének módját, a támogatás felhasználásának és a beszámolás rendjének alapvető szabályait a pályázati kiírás tartalmazza, amely letölthető a www.nca.hu, illetve a www.allamkincstar.gov.hu honlapokról, továbbá személyesen beszerezhető a pályázati kiírásban szereplő címen. További információ: **06-80/204-453** (call center).

Az NCA Civil Önszerveződés, Szakmai és Területi Együttműködés Kollégiuma Pályázati Felhívása

A Nemzeti Civil Alapprogram Civil Önszerveződés Területi és Szakmai Együttműködés Kollégiuma pályázati felhívást tesz közzé, melynek célja az azonos ágazatban vagy területen működő, illetve közös érdekekért, szakmai célokért tevékenykedő civil szervezetek tartós együttműködésének továbbfejlesztése.

Támogatási keretösszeg: 48.846.000 Ft

A pályázat benyújtásának határideje: 2007. január 29.

A pályázatokat ajánlott küldeményként a Magyar Államkincstár alábbi Állampénztári Irodájához kell benyújtani:

Magyar Államkincstár Győr-Moson-Sopron Megyei Területi Igazgatósága Állampénztári Iroda, 9022 Győr, Czuczor G.u.26.

Telefonszáma: 96/314-066, e-mail címe: api@makgyor.axelero.net

A támogatásban részesítés feltételeit, a hiánypótlás keretében nem pótolható tartalmi elemeket, az elbírálás rendjét, szempontjait, határidejét, az eredmény közlésének módját, a támogatás felhasználásának és a beszámolás rendjének alapvető szabályait a pályázati kiírás tartalmazza, amely letölthető a www.nca.hu, illetve a www.allamkincstar.gov.hu honlapokról, továbbá személyesen beszerezhető a pályázati kiírásban szereplő címen. További információ: **06-80/204-453** (call center).

Az NCA Nemzetközi Kapcsolatok És Európai Integráció Kollégiuma Pályázati Felhívása

A Nemzeti Civil Alapprogram Nemzetközi Civil kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiuma pályázati felhívást tesz közzé, melynek célja az NCA törvény 3. § szerinti civil szervezetek határon túli magyar szervezetekkel való együttműködésének erősítését segítő közhasznú tevékenységek támogatása.

Támogatási keretösszeg: 69.388.000 Ft

A pályázat benyújtásának határideje: 2007. január 29.

A pályázatokat ajánlott küldeményként az illetékes Magyar Államkincstár Megyei Területi Igazgatóság Állampénztári Irodájához kell benyújtani az alábbi címre:

Magyar Államkincstár Nógrád Megyei Területi Igazgatósága Állampénztári Iroda

3100 Salgótarján, Rákóczi út 15.

A támogatásban részesítés feltételeit, a hiánypótlás keretében nem pótolható tartalmi elemeket, az elbírálás rendjét, szempontjait, határidejét, az eredmény közlésének módját, a támogatás felhasználásának és a beszámolás rendjének alapvető szabályait a pályázati kiírás tartalmazza, amely letölthető a www.nca.hu, illetve a www.allamkincstar.gov.hu honlapokról, továbbá személyesen beszerezhető a pályázati kiírásban szereplő címen. További információ: **06-80/204-453** (call center).

Az NCA Országos Hatókörű Civil Szervezetek támogatásának Kollégiuma Pályázati Felhívása

A Nemzeti Civil Alapprogram ORSZÁGOS Kollégiuma pályázati felhívást tesz közzé, melynek célja az NCA törvény 3. § szerinti civil szervezetek 2006. évi működéséhez kapcsolódó kiadásaihoz történő hozzájárulás.

Támogatási keretösszeg: 144.605.000 Ft

A pályázat benyújtásának határideje: 2007. január 29.

A pályázatokat ajánlott küldeményként a székhely szerint illetékes Magyar Államkincstár Megyei Területi Igazgatóság Állampénztári Irodáihoz kell benyújtani:

Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatóság Állampénztári Iroda Pályázatos Támogatási Osztály

1139 Budapest, Váci út 71.

A támogatásban részesítés feltételeit, a hiánypótlás keretében nem pótolható tartalmi elemeket, az elbírálás rendjét, szempontjait, határidejét, az eredmény közlésének módját, a támogatás felhasználásának és a beszámolás rendjének alapvető szabályait a pályázati kiírás tartalmazza, amely letölthető a www.nca.hu, illetve a www.allamkincstar.gov.hu honlapokról, továbbá személyesen beszerezhető a pályázati kiírásban szereplő címen. További információ: **06-80/204-453** (call center).

Honlap pályázat civil szervezetek, egyesületek számára

Kiíró: Klasszis Informatikai és Szolgáltató Bt.

Pályázók köre: non-profit szervezetek

A Klasszis Informatikai és Szolgáltató Bt. segítséget szeretne nyújtani azon szakmai szervezetek számára, amelyek nem rendelkeznek honlappal, vagy meglévő honlapjukat elavultnak tartják.

A honlap elkészítésével a nyertes cég számára lehetőséget kívánunk nyújtani a jelenleg legdinamikusabban fejlődő információs hálózaton, az interneten való hatékony megjelenéshez.

A nyertes pályázó számára az alábbi szolgáltatásokat biztosítjuk: egy CMS alapú rendszer telepítése, a rendszer egyéni igényekhez történő igazítása, a honlap havi szintű frissítése a hozzánk elektronikus (e-mail, CD) formában beérkezett adatok alapján, a honlap üzemeltetéséhez szükséges tárhely biztosítása 2 éven keresztül, szükség esetén aldomain biztosítása (példaként megtekinthető a cégünk által készített www.szivtars.hu)

Beérkezési határidő: 2007. január 31.

A pályázat regisztrációs díja 3.000 Ft

A pályázat csak a Pályázat adatlapon adható be, amely letölthető a www.klasszis.hu weboldalról, vagy telefonon igényelhető.

További információ: Tel: 06-1-788-9312; email: info@klasszis.hu, web: www.klasszis.hu;

Pályázati felhívás költségkompenzációs támogatásra

Kiíró: Szociális és Munkaügyi Minisztérium

A pályázat célja: A munkáltatók foglalkozási rehabilitációs tevékenységének segítése, a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának támogatása

A pályázatot benyújtók köre: Pályázatot nyújthat be a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 73. §-ában meghatározott munkáltató, ha a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól szóló 176/2005. (IX. 2.) Korm. rendelet 7. §-a alapján kiadott kiemelt, illetéges feltételek tanúsítvánnyal védett foglalkoztatóinak minősítették.

A támogatás mértéke és jellege: A védett foglalkoztató részére megtéríthető a megváltozott munkaképességű munkavállalók

- munkába járásával összefüggő, olyan költségek, amelyek megtérítésére a munkáltató külön jogszabály alapján nem köteles, valamint
- foglalkoztatásához, illetőleg a munkavégzés feltételeinek biztosításához szükséges, az irányításhoz és adminisztrációhoz kapcsolódó, továbbá a logisztikai, munkaszervezési és szállítási költségek.

Beadási határidő: 2007. január 31.

További információ: web: www.szm.gov.hu, tel: 1/473-8100

Családbarát Munkahely 2007

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium meghirdeti kis- közép- és nagyvállalat, továbbá költségvetési szerv és non-profit szervezet kategóriákban a „Családbarát Munkahely 2007” Díjat.

A kormány különleges hangsúlyt helyez a munkahelyi esélyegyenlőségre, valamint a munkáltatók társadalmi felelősségvállalásának elősegítésére. Az Európai Unió tagállamaiban a foglalkoztatottság növelésének igénye és a demográfiai egyensúly megőrzésének szándéka kiemeli a munka és a magánélet harmonikus összeegyeztetésének fontosságát és ebben a munkaadók felelősségét. A családi kötelezettségeket tiszteletben tartó, rendezett munkaügyi kapcsolatokkal bíró munkahely vonzó az alkalmazottak számára, és növeli a vállalat versenyképességét is. Ahol a vállalati stratégia része a családi élet és a munkahelyi feladatok összeegyeztetése, ott nő a motiváció, a munkavégzés hatékonysága. A kevesebb stressz, továbbá a kisebb fluktuáció és betegség miatti távolmaradás növeli a vállalat eredményességét. Az elkötelezett munkaerő hosszú távon nyereséges a vállalat számára. Így találkoznak a vállalati és munkavállalói érdekek a családbarát intézkedések mentén. Az idén nyolcadik alkalommal meghirdetett Családbarát Munkahely pályázat a munkáltatók e téren alkalmazott példamutató intézkedéseit és kezdeményezéseit díjazza.

Pályázni a pályázati adatlap kitöltésével és érvényes aláírásával lehet, pályázati díjat nem kell fizetni. A pályázati adatlap és információs háttéranyag letölthető az alábbi honlapról: www.szm.gov.hu. A pályázatról **további információ** kérhető Makár Orsolyától (Tel: 06-1-475-7989, csaladbarat2007@szm.gov.hu).

A pályázati adatlap kérdései az alábbi fő témakörökhöz kapcsolódnak:

1. Munkaidő - különböző munkaidőmodellekből való választás lehetősége
2. Képzés - a munkavállalók alkalmazkodóképességének megteremtése
3. GYES, GYED, GYET utáni visszatérés a munka világába
4. Gyermekintézmények - megőrzésük, fenntartásuk és korszerűsítésük
5. Munkavállalói juttatások
6. Munkahelyi biztonság - munkavállalói jogok, egészségmegőrzés, stb.

Beküldési határidő: 2007. február 1.

Értékelésre csak a határidőig postán (bélyegző) ÉS elektronikusan is beérkezett pályázatok kerülnek!

Az eredményhirdetésre előreláthatólag 2007 áprilisában kerül sor. A nyertes pályázók jogosultak a „Családbarát Munkahely 2007” elnevezést és emlémlát használni.

Új lakóotthonok létesítése fogyatékossgal élő emberek részére

Kiíró: Fogyatékosok Esélye Közalapítvány

A program célja: a családban élő, felnőtt korú fogyatékossgal élő személyek önálló életvitelének elősegítése.

A program forrása: a program teljes költségvetése 689.487.000 Ft, melyet a Szociális és Munkaügyi Minisztérium bocsát rendelkezésre, melyből a pályázat keretében pénzbeli támogatásra fordítható összeg 650.458.000 Ft.

Az egy pályázó által elnyerhető pénzbeli támogatás maximális összege: 80.000.000 Ft

A pályázók köre: az 1993. évi III. törvény A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 4. §. m) pontjában meghatározott, lakóotthon fenntartására és működtetésére jogosult szervezetek, azaz

- közigazgatási szervek, azaz helyi önkormányzatok, helyi kisebbségi önkormányzatok és az egyéb állami szervek,
 - magyarországi székhelyű egyházi jogi személyek,
 - a szociális vállalkozói engedéllyel rendelkező természetes személyek,
 - magyarországi székhelyű jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok,
 - jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szervezetek, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, amelyeknek székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más tagállamban van
- amennyiben vállalják, hogy az 1993. évi III. törvényben és a lakóotthonokra

vonatkozó jogszabályi feltételek szerint lakóotthont létesítenek és működtetnek.

A pályázatok értékelésekor figyelembe vesszük, hogy régióként legalább 1-1 lakóotthon létesüljön, ennek értelmében a nyertes pályázatok kiválasztásakor minden régióban a legmagasabb pontszámot elért pályázat kerül támogatásra.

Egy pályázó csak egy pályázatot nyújthat be, egy lakóotthon létrehozására.

Beadási határidő: 2007. február 15. (1. forduló), 2007. június 30. (2. forduló)

További információ: Fogyatékosok Esélye Közalapítvány, Budapest, Dózsa György út 144., Levelezési cím: 1243 Budapest, Pf.: 630., Tel.: (1) 239-5295; Tel./ Fax: (1) 239-59-54 Honlap: www.foka.hu E-mail: nagy.orsolya@foka.hu,

Pályázati felhívás az EU kulturális örökség díjának lebonyolítására

Kiíró: Európai Bizottság

Az Európai Bizottság feltételes pályázatot hirdet, melyen az EU kulturális örökség díjának kezelésére jogosult szervezetet választják ki.

Beadási határidő: 2007. február 28.

Az Európai Bizottság feltételes pályázati felhívást tett közzé az EU évenként kiosztott kulturális örökség díjának kidolgozására, megvalósítására és odaítélésére feljogosított testület kiválasztására. A feladatra a kulturális örökség megőrzése területén szerzett széleskörű szakmai tapasztalattal rendelkező közjogi vagy magánjogi szervezetek pályázhatnak, melyek székhelye az Unió tagállamaiban, a három EGT-országban, vagy valamelyik EU tagjelölt országban van. A pályázati felhívás a Kultúra program (2007-2013) része; azt az európai jogalkotók hivatalosan még nem fogadták el, tehát változások még lehetségesek a pályázati feltételekben. A Bizottság azonban a felhívás közzétételével döntött, hogy a jogi alapok elfogadását követően a program minél hamarabb elindulhasson.

A pályázat dokumentációja hamarosan elérhető lesz a KultúrPont Iroda honlapján.

További információ: www.kulturpont.hu/content.php?hle_id=9815

http://ec.europa.eu/culture/eac/how_particip2007/conditions/cult_heritage_en.html

Vakvezető kutyák kiképzés támogatása, kiképző-hálózat fejlesztése

Kiíró: Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Pályázók köre: vakvezető kutyákat kiképző, nem állami fenntartású szolgáltatók

A pályázat célja: vakvezető kutyák kiképzésének támogatása, kiképző-hálózat fejlesztése, képzési módszertani kézikönyv kidolgozása.

A pályázaton támogatható tevékenységek: vakvezető kutyák kiképzése, tréner számára a kutyakiképzés módszertani kézikönyvének kidolgozása, kutyakiképzők szolgáltatási hálózatba szerveződése.

A pályázat elnyerhető maximális támogatás: 15.000.000.-Ft.

További információ: Tel: 1/473-8100; www.szm.gov.hu; kemeny.peter@szm.gov.hu

Esélyt az anyáknak és a babáknak! – gyerekvállalás, abortusz, csecsemőgyilkosság

Kiíró: No-Ko Sat Bt. - Kiadó

Pályázók köre: Kortól, nemtől, származástól és foglalkozástól függetlenül bárki, kizárólag magyar nyelvű pályázati anyaggal

Postázási határidő: 2007. március 31.

Kategória: irodalmi, szociális témában (akár prózában, akár versben)

A pályázat célja: sok nő életében komoly dilemmát okoz annak az eldöntése, hogy előre nem tervezett gyermekét megszülj-e vagy sem. Ezzel a problémával ma már jóval fiatalabb korban szembesülnek a nők nem képviselői, mint korábban. Célunk, hogy ezt – a sokak által tabuként kezelt, illetve nem preferált – témát megvitassuk, beszéljünk róla, mert kizárólag úgy segíthetünk az akaraton kívül terhebe esett lányoknak, nőknek, ha őszintén elmondjuk véleményünket. Esélyt teremthetünk továbbá olyan gyerekeknek, akik - egy esetlegesen nem kellően átgondolt döntés miatt - meg sem kaphatnák az ESÉLYT AZ ÉLETRE!

Egy pályázat keretében pályázóink maximum 5 verssel vagy 1 prózai művel pályázhatnak.

Egy pályázó több pályázati anyagot is benyújthat, külön pályázat keretében.

Beküldés: a pályázati anyagokat E-mailben (csatolt fájlként) vagy postacímünkön nyomtatott formában fogadjunk, a 13. pontban szereplő elérhetőségeinken. (Times New Roman betűtípussal, másfeles sorközrel). Prózai művek esetén maximum 3 oldal terjedelemben. Kizárólag jogtiszta, a pályázó által írt pályázati anyagot tudunk elfogadni.

Nevezési díj: 1.000 Ft/pályázat

Díjak: Első díj: 15.000 Ft értékben könyvtalvány és ingyenes bemutakozási lehetőség honlapunkon. Második díj: 10.000 Ft értékben könyvtalvány és ingyenes bemutakozási lehetőség honlapunkon. Harmadik díj: ingyenes bemutakozási lehetőség honlapunkon.

Eredményhirdetés: 2007. május 1-jétől, honlapunkon lesz megtekinthető. A nyerteseket természetesen elérhetőségükön külön értesítjük

További információ: telefonon: 06-20-541-54-83, E-mailben: nkskiado@freemail.hu, postai úton: Budapest 15. Pf. 199., 1255, vagy honlapunkon: www.nokosatkido.ini.hu címen.

Az oldalt összeállította: Egyedné Megyesi Schwartz Éva

A napokban jelent meg egy hasznos módszertani kiadványsorozat első kötete olyan civil szervezetek számára, amelyek kistérségi projektek megvalósítását tervezik. A kézikönyvet a proHáló kistérségi munkacsoportja állította össze. A proHáló programot 16 – civil szervezeteknek szolgáltatásokat nyújtó – hazai nonprofit szervezet kezdeményezte.

A munkacsoport a civil szervezetek kistérségi szintű együttműködésének lehetőségeivel

foglalkozik. A tagjai arra keresik a választ, hogyan lehet a kistérségekben hálózatokat létrehozni? Hogyan lehetnek ezek a hálózatok később, amikor már megerősödtek, az önkormányzatok és vállalkozók partnerei? Hogyan kapcsolódhatnak be a civil szervezetek a kistérségi önkormányzati társulások tevékenységébe?

A kötetben két és fél év kutató munkájának eredményeit összegzik a szerkesztők olyan projektek bemutatásával, amelyek már megvalósultak és jól működnek

Program a nonprofit szolgáltatások és a nonprofit szolgáltatók hálózatának fejlesztéséért

A proHáló projekt megvalósulását a Charles Stewart Mott Alapítvány támogatása teszi lehetővé.

az ország különböző területén.

A módszertani kiadvány ezer példányban jelent meg, beszerezhető Pécsen a Civil Közösségek Házában.

A Rácváros Diákalapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik adójuk 1%-ával hozzájárultak céljaink megvalósításához. A 386.400 forintból diákok kirándulásait, kulturális és sportprogramjait, táborozásait és a versenyeken való részvételét, valamint a felújított iskola dekorációját támogattuk.

A **CIVIL KORZÓ** előfizethető az alábbi megrendelő visszaküldésével (Nevelők Háza Egyesület, 7624 Pécs, Szent István tér 17.) és a díj befizetésével (átutalással a 11731001-20201519 számlaszámra, csekken, vagy személyesen. Igény esetén csekket küldünk. Az előfizetési díj 1250 Ft/év (10 szám)

MEGRENDELŐ

Számlázási cím

Megrendelő neve:
 Irányítószám: Település:.....
 Utca, hászám:.....
 Telefon: Fax:..... Email:.....

Postázási cím (ha más mint a számlázási cím)

Megrendelő neve:
 Irányítószám: Település:
 Utca, hászám:.....
 Telefon: Fax:..... Email:.....

Dátum: Megrendelő aláírása:.....

A Civil Közösségek Háza szolgáltatásai

7624 Pécs, Szent István tér 17.
Tel./Fax: 72/ 315-679, 215-543
E-mail: nevhaz@t-online.hu , civilhaz@civilhaz-pecs.hu
Web: www.civilhaz-pecs.hu

A Baranya megyei civil szolgáltató központ működtetéséhez kapcsolódó feladatok

- 1) Elősegíti a civil szervezetek és a megyei, települési, valamint kisebbségi önkormányzatok együttműködését, a civil szervezetek közreműködését az önkormányzati döntés-előkészítésben, döntéshozatalban. Pl. rendszeres, intézményes egyeztető párbeszéd-fórumok, kerekasztalok létrehozásának ösztönzése; a közfeladat-kihelyezés gyakorlatának szorgalmazása, elősegítése; helyi önkormányzati civil referensi státuszok kialakításának ösztönzése.
- 2) Folyamatos működésű szakmai tanácsadási rendszer megvalósítása:
 - a. jogi, közhasznúsági,
 - b. pénzügyi, könyvelési, adózási kérdésekben,
 - c. pályázati módszerekre, technikákra vonatkozóan,
 - d. számítógép-kezelés területén.
- 3) Minimum évi 3 képzés megvalósítása, a helyi civil szervezeteket leginkább érintő témákban (pl. szervezeti, menedzselési kérdések, kapcsolatépítési, szponzorszervezési technikák, pályázatkészítési tudnivalók, EU-s témakörök stb.).
- 4) Folyamatos információszolgáltatás biztosítása: adatbázis építése, rendszeres aktualizálása és rendelkezésre bocsátása (együttműködve a többi civil szolgáltató központtal az erre a célra fenntartott intraneten, valamint a civil szolgáltató központ honlapján), különösen a következő területeken:
 - a. a megye civil szervezeti regisztere,
 - b. pályázati lehetőségek, kiírások, úrlapok biztosítása,
 - c. megyei ernyőszervezeti nyilvántartás,
 - d. megyei szakértői, előadói lista.
- 5) Civilszakmai dokumentációtár építése: könyvek, segédanyagok, audiovizuális anyagok gyűjtése, kölcsönzése, valamint az elektronikusan rendelkezésre álló, szabadon terjeszthető anyagok bemutatása a civil szolgáltató központ honlapján.
- 6) Rendszeres kapcsolattartás a civil szervezetek széles körével elektronikus vagy nyomtatott hírlevél kiadása keretében.
- 7) Az információ-szolgáltatás keretében a civil szolgáltató központ tevékenységével összefüggő információk közzététele érdekében internetes honlapot szerkeszt, illetve azt folyamatosan aktualizálja. A honlapon fel kell tüntetni a programmal kapcsolatos leglényegesebb információkat, az igénybe vehető szolgáltatásokat, azok helyét, idejét, módját, ellenértékét, egyéb feltételeit.
- 8) Konkrét tevékenységi együttműködést alakít ki az adott terület egyéb közösségi szolgáltatóival, pl. esélyek háza, regionális ifjúsági szolgáltató irodák, teleházak, kistérségi megbízottak és menedzserek, falugondnokok, európai információs pontok.
- 9) Hálózati funkció: együttműködik a feladatmegvalósításban a megye hasonló vagy részben hasonló célú civil szervezeteivel, más szolgáltató-fejlesztő szervezeteivel, valamint a többi megyei civil szolgáltató központtal.

ISSN: 1787972-8

9771787

972804